

Prof

ПРОФЕСІЙНО ПРО БУДІВНИЦТВО

Build

Prof Build №3 (39) 2024

EXPERTLINE

ТАРАС ЛИЛИК: «ЯКІСНА ЕКСПЕРТИЗА

**ЦЕ ПРО ЗМІЦНЕННЯ ДОВІРИ, ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ,
РОЗВИТКУ ГРОМАД ТА КРАЇНИ В ЦІЛОМУ!»**

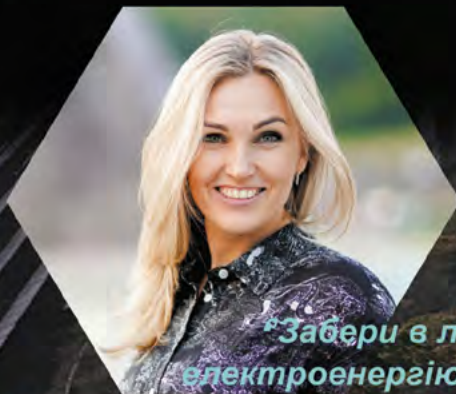
ISO COMPANY
електроенергія від сонця

СОНЯЧНІ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ

Будь-якої потужності
Для будь-яких потреб
На будь-якій локації

РОБИМО ЕНЕРГОНЕЗАЛЕЖНИМ КОЖНОГО

з 2014 року
в сфері Сонячної Енергетики
з 1999 року
на будівельному ринку України

*“Забери в людини
електроенергію і вона
автоматично стане первісною”*

Ірена Брик

25 років досвіду
в енергоефективному
проектванні та
будівництві

300+
задоволених
клієнтів в сонячній
сфері

500+
діючих
високоєфективних
СЕС різних типів

50 +
розумних систем
накопичення та живлення
різної потужності

Переможець премії
Ukrainian
Business Award 2023

+380 966 256 488
+380 966 256 688

Київ, Дорогожицька, 3 (Інноваційний парк UNIT.City)
Черкаси, Митницька, 16

BARKS™ («БАРК СИСТЕМС») – УКРАЇНСЬКИЙ ВИРОБНИК АЛЮМІНІЄВИХ СИСТЕМ ДЛЯ НАВІСНИХ ВЕНТИЛЬОВАНИХ ФАСАДІВ

BARKS™

СИСТЕМИ:

- ✓ СКЛІННЯ
- ✓ ВЕНТИЛЬОВАНИХ ФАСАДІВ
- ✓ ПАСИВНОГО СОНЦЕЗАХИСТУ
- ✓ SOLAR FASADE

Вітаю вас — сильні, незламні українці!

Попри обстріли і руйнування, будівельна галузь продовжує працювати. Працює й редакція журналу Prof Build, і ви вкотре маєте можливість перегорнути сторінки свіжого номера нашого видання.

Завдячуємо цій можливості насамперед мужнім і незламним українським захисникам, які відстоюють нашу незалежність і виборюють свободу.

Між іншим, сума прямих збитків, завданих інфраструктурі під час війни, станом на січень 2024 року сягнула майже 155 млрд грн. Але до всіх викликів часу наразі найгостріше стоїть питання нестачі кадрів. Водночас помітними змінами на ринку праці є збільшення чисельності жінок у традиційно чоловічих професіях. Також слід звернути увагу на збереження та розвиток закладів профтехосвіти, які на сьогодні є базою з підготовки кваліфікованих кадрів. Цією інформацією поділися з нами голова Профспілки будівельників України Василь Андреев. Розгорнуте інтерв'ю можна прочитати в цьому номері у рубриці «Інтерв'ю».

Звичайно, наразі головним завданням для України є перемога над ворогом та повернення до мирного життя. Але не менш важливо, щоб економіка країни змогла вистояти в цій війні і забезпечувати ресурсами фронт. А враховуючи, що будівельні матеріали — це також складова, якої потребує зараз фронт, наприклад, для будівництва оборонних споруд, то питання готовності вітчизняного ринку до нагальних та очікуваних потреб — неабияк на часі. Тож про стан ринку будівельних матеріалів можна дізнатися у матеріалах з рубрики «Матеріали і технології».

Ми намагаємося йти в ногу з часом і висвітлювати актуальну інформацію, тому цей номер намагалися зробити максимально цікавим та корисним. Сподіваюся, нам це вдалося.

Тримаймося! Разом до перемоги!

*З вірою у перемогу,
головна редакторка й засновниця журналу Prof Build
Світлана Шах*

Генеральний партнер:

BARKSTM

Журнал «Prof Build»

Засновник: Світлана Шах
Періодичність: 4 рази на рік.
Тираж: 3000 примірників.
Зареєстрований Державною реєстраційною службою України.

Свідоцтво про реєстрацію
КВ №19931-9731Р

**Головна редакторка
Світлана Шах**

**Дизайн та верстка
Надія Грицишина**

Адреса редакції:

м. Київ,
вул Освіти, 4
Контакти редакції:
+38 (044) 361 92 79
+38 (067) 912 89 29
info@profbuild.in.ua
profbuild.in.ua

Видруковано:
підприємство ФОП Кудіна Г.О.,
на типографії
ТОВ «АРТ СТУДІЯ ДРУКУ»
Тел.: +38 (067) 460-07-25
www.artprintstudio.com.ua

Відповідальність за зміст
реклами несуть рекламодавці.
Передрук матеріалів —
тільки з дозволу редакції

КБУ Конфедерація
Будівельників
України

**БУДІВЕЛЬНА
ПАЛАТА
УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКСПЕРТНО-БУДІВЕЛЬНИЙ
АЛЬЯНС УКРАЇНИ**

**ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

ІНТЕРВ'Ю

6. Олександр Новицький: «Починаємо епоху цифрової революції в містобудуванні»
10. Василь Андреев: «Як зберегти будівельну галузь України?»

ПРОФЕСІЙНИЙ ДОСВІД

14. Тарас Лилик: «Якісна експертиза — це про зміцнення довіри, відповідальності, розвитку громад та країни в цілому!»

ЮРИДИЧНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

16. Будьте обачні з боргами вашої компанії

АКТУАЛЬНО

18. BUSINESS CLUB КБУ

МАТЕРІАЛИ І ТЕХНОЛОГІЇ

24. Круглий стіл: «Будівельні матеріали. Готовність до потреб ринку на відбудову»
28. Система модульних фітингів UPONOR RS

30. Інвестиційний потенціал холодильного обладнання та техніки в Україні
32. Сектор сонячної енергетики України: поточний стан та нові виклики

36. Професійна бізнес-зустріч PROFVENTFASAD 2024 року
46. Навчальний семінар із навісних вентилятованих фасадів від BARKS
48. «МІНІСТЕРСТВО ДВЕРЕЙ»: за лаштунками лідерів ринку

АРХІТЕКТУРА ТА ДИЗАЙН

50. Майбутні лідери дизайну: ІІНО КНУБА готує фахівців

52. Інноваційне освітлення ресторану Pıxi у Стамбулі

Події

56. INTERBUILDEXPO – 2024

ОЛЕКСАНДР НОВИЦЬКИЙ: «Починаємо епоху цифрової революції в містобудуванні»

Олександр Новицький, голова Державної інспекції архітектури та містобудування України, поділився важливими інсайтами про містобудівну галузь, описав поточний стан галузі, використовуючи статистичні дані, розкрив деталі мораторію на проведення перевірок та згадав про регламент №305 «Закону про надання на ринок будівельної продукції», в рамках якого на ДІАМ покладено функції з ринкового нагляду. На завершення пан Новицький висвітлив плани щодо інноваційних нововведень, які заплановані на цей рік.

✓ **Олександр Валерійовичу, як би Ви могли описати стан будівельного ринку в Україні сьогодні? Яка наразі динаміка введення в експлуатацію будівель і споруд, яка кількість заяв подається на початок будівництва?**

— Хоча ми ще не досягли довоєнних показників активності ринку, бачимо позитивну тенденцію до зростання. Так, у 2023 році спостерігався приріст до 50% у сегменті виконання будівельних робіт у приватному будівництві. Приміром, декларації про введення в експлуатацію в цьому сегменті піднялися на 30%. Тобто люди вірять у майбутнє і продовжують будувати, попри виклики. Бізнес також активний та продовжує працювати. Компанії усвідомлюють соціальну відповідальність та виконують свої зобов'язання перед ін-

весторами. Як результат, приріст заяв на видачу дозволів на виконання будівельних робіт становив 22,5%. У 2023 році ми видали на 10% більше сертифікатів на готові об'єкти, ніж у 2022 році, хоча кількість поданих заяв на введення в експлуатацію зменшилася. Це стало можливим завдяки активній комунікації з бізнесом і зменшенню кількості відмов.

У першому кварталі 2024 року бачимо зростання майже за всіма показниками. Уже подано на 12% більше заяв і, відповідно, видано більше сертифікатів. Єдиний показник, який знизився, — це декларації про готовність, але це, швидше за все, сезонний показник. Але, загалом, продовжуємо прямувати до відновлення, що є позитивним сигналом для ринку, та сприяти розвитку будівництва як галузі.

На Вашу думку, як скоро ми відновимо стан будівельного ринку до показників довоєнного періоду?

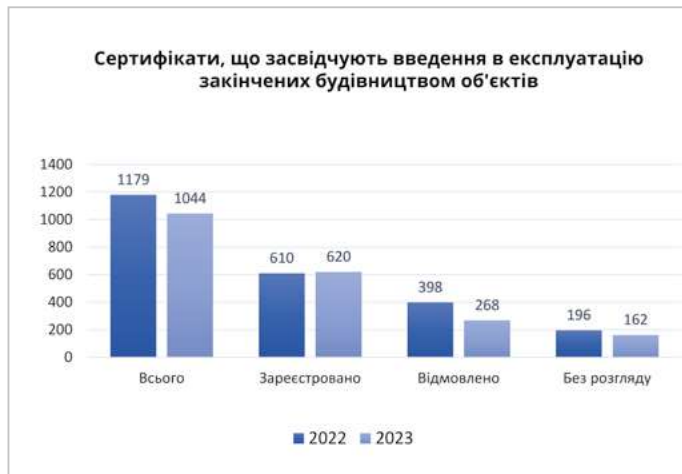
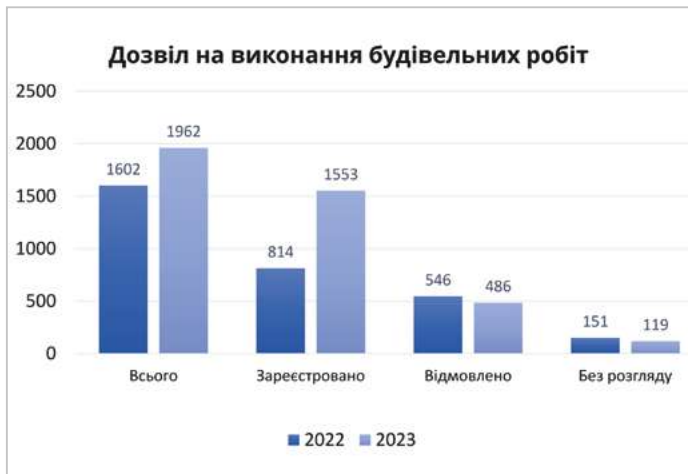
— Прогнозування завжди є викликом, особливо з урахуванням численних факторів, зокрема таких, як ситуація на фронті. Наразі ми спостерігаємо стійкий зріст від року до року і вважаємо, що за кілька років зможемо досягти довоєнних показників, якщо ситуація залишиться стабільною. Уже зараз ми активно займаємось відновленням, отримуючи фінансування для реконструкції об'єктів соціального значення — це стимулює галузь. Також бачимо велику зацікавленість іноземних інвесторів в Україні. Тож сподіваємось на найшвидшу перемогу у війні.

✓ **Чи існує якийсь відкритий реєстр пошкоджених будівель унаслідок військових дій агресора? Яка наразі кількість втрат житлових та інфраструктурних об'єктів?**

— Так, реєстр пошкодженого майна, відомий як Система DREAM, — це реєстр пошкодженого майна, яким керує Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України. ДІАМ не має прямого стосунку до цього реєстру, але є взаємообмін даними з ЄДЕССБ. При цьому процедура дозвільної системи залишається незмінною для всіх об'єктів, окрім тих, що відповідають критеріям постанови №406. Вони можуть відновлюватися без дозвільних документів до стану за останньою актуальною технічною інвентаризацією. Реєстр містить дані про понад 200 тис. об'єктів станом на лютий 2024 року. Завдяки системі Аналітики можна вивчати дані за регіонами та проектами відновлення. Ця інформація доступна на вебсайті.

✓ **Як Ви бачите подальший розвиток реформування у сфері містобудування? Які інновації плануєте запровадити задля продовження обраного шляху цифровізації у будівельній сфері?**

— Наш основний пріоритет — цифровізація процесів. Ми прагнемо до того, щоб усі етапи будівництва були цифровізовані та доступні через смартфон. Це відповідає мрії, яку сформував президент, — «країна у смартфоні». На сьогодні наша робота зосереджена на етапах отримання та видачі дозволів на будівництво, але ми прагнемо цифрувати весь процес. Мета — зробити цей процес зручним, доступним і прозорим, зосередивши його в одному місці.

У цьому році ми плануємо втілити ще низку кроків із цифровізації. Першим кроком буде внесення нових послуг у застосунок «Дія», у тому числі повідомлення про початок будівництва та декларацію готовності. Завдяки технології авторешифрування коду будівельного паспорта подача заяв через ЦНАП спрощується. Тепер система має автоматично ідентифікувати та заповнювати заявку. Зокрема, після введення номера будівельного паспорта система заповнює інформацію для повідомлення про початок будівництва. Далі, після підтвердження даних електронним підписом, заявка надсилається на обробку. Це революційна послуга, яка дає змогу отримати підтвердження про будівництво, заповнивши лише один рядок у смартфоні. Такий механізм може бути впроваджений і через технічну інвентаризацію.

Другий крок — ми розробляємо застосунок «Прозоре будівництво» для прийняття в експлуатацію об'єктів класу СС2 і СС3. Інспектори будуть користуватися цим застосунком, який покаже, яку частину об'єкта фотографувати. Процес буде поділений на складові: пожежна безпека, інклюзивність, благоустрій, інші системи. Застосунок планується запустити в тестування цього літа. Інспектори зможуть робити фотофіксацію через застосунок і формувати довідку з публікації фотографій та звіту. Після введення застосунку буде встановлено обов'язкову публікацію, що дозволить провести громадський контроль.

Наш третій крок — створення витягу з журналу авторського нагляду, що дасть змогу забудовникам вносити дрібні корективи у проєкт без повторного узгодження й експертизи. Наприклад, якщо у проєкті передбачено радіатори, але мешканці вирішили встановити теплу підлогу, головний архітектор може внести ці зміни, використовуючи свій електронний підпис. Це сприймається

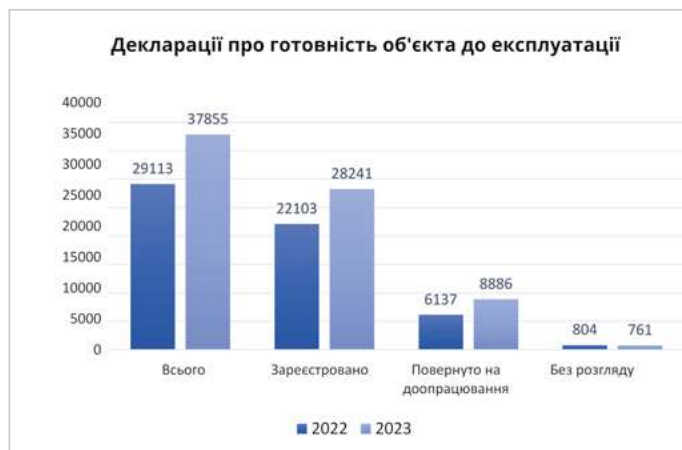
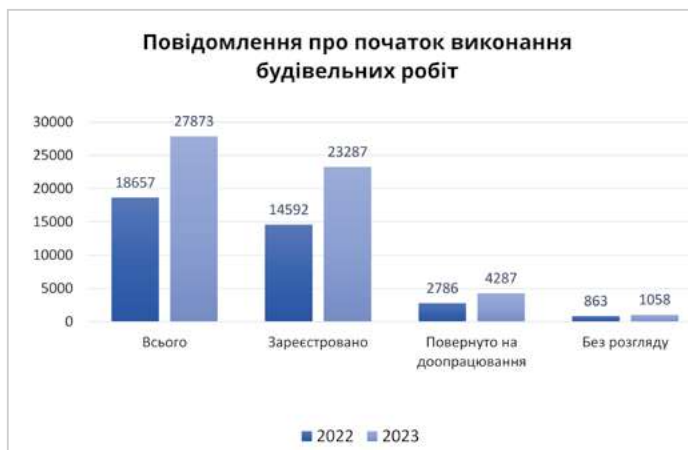
як частина коригування проєкту, що дозволяє економити час і ресурси та полегшить процес здачі об'єктів в експлуатацію і скоротить цикл будівництва.

✓ **Які ризики, пов'язані з цифровізацією, можуть виникнути? Як ви плануєте забезпечити цей процес?**

— Система пройшла тести, зокрема краш-тести, і цей процес триває. Також удосконалили безпеку, перемістивши сервери та інше. Загалом ми впевнені у стабільності системи, незважаючи на постійне оновлення. Так, це може призвести до тимчасових перерв, але вони короточасні. Ми довіряємо системі прийняття рішень, де це безпечно, але контролюємо ризикові фактори. Перевірки, які виявляють ризик, перекидають прийняття рішення на фахівця. Також постійно моніторимо всі автоматичні реєстрації системи і не маємо випадків незаконних реєстрацій. Люди звикли до цифрового документа з QR-кодами. Якщо в системі є баги, ми вирішуємо проблему, щоб запобігти її повторенню. Тому я довіряю системі.

✓ **Наскільки ринок готовий до цифровізації? Який термін йому може знадобитися, щоб адаптуватися до таких інноваційних технологій, пропонує державою?**

— Так, нові технології можуть бути складними, але люди адаптуються. Наша система постійно вдосконалюється для зручності користувачів. Ми працюємо над поліпшенням алгоритмів та інтерфейсу. Система, створена у 2020 році, вже стала більш «user-friendly». Також надаємо якісну техпідтримку для комфорту користувачів. Впевнений, що ми йдемо в правильному напрямку.

✓ **Наразі ми бачимо, що останнім часом ДІАМ проводить резонансні позапланові перевірки. Як Ви вважаєте, чи настав уже час для повної відміни мораторію на проведення перевірок, накладеного постановою КМУ №303 від 13.03.2022 р., та, на Вашу думку, які будуть наслідки?**

— Наша перша реакція на мораторій була позитивною, оскільки вона допомогла вирішити проблему зловживань у будівельному секторі. Мораторій знищив корупційну годівницю, пов'язану з необґрунтованим проведенням позапланових заходів контролю та надуманими порушеннями, які ми часто виявляли під час нагляду за органами держархбудконтролю на місцях. Ми вдячні Міністерству розвитку громад, територій та інфраструктури України, яке надало нам можливість фільтрувати і надавати аргументовані висновки на всі випадки винятків під час мораторію. Ми враховуємо фактичні дані, які свідчать про прямий негативний вплив на права, інтереси, життя і здоров'я людини, а також на захист навколишнього природного середовища та державної безпеки. Якщо йдеться про фактичний наслідок, наприклад, руйнування майна громадян, ми враховуємо це і реагуємо. ДІАМ не підтримує абсурдні звернення, але завжди намагаємося бути об'єктивними. На сьогодні ми не бачимо критичної ситуації на ринку, пов'язаної з відсутністю контролю. Натомість є позитивні аспекти в тому, що місцеві органи обмежені і працюють в узгодженні з нами. В умовах війни і високого тиску на бізнес це — виправданий захід. Це політичне питання, яке належить до компетенції Кабміну. У свою чергу ми реагуємо там, де це реально потрібно.

✓ **Ринок будівельних матеріалів багато років очікував на запровадження 305 регламенту «Закону про надання на ринок будівельної продукції». Наразі на ДІАМ покладено функції з ринкового нагляду відповідно до цього закону. На Вашу думку, чи на часі вже розпочати проведення таких перевірок?**

— Ситуація з ринковим наглядом спричиняє проблеми через відсутність інструментів для контролю. Закон про реалізацію регламенту 305 «Закону про надання на ринок будівельної продукції» прийнято, але умов для його виконання немає. У нас є обмежена кількість органів з оцінки відповідності, які не покривають усі види продукції. Виробники стикаються з проблемами через відсутність електронного кабінету виробника та неможливість складання декларації. Технічні специфікації доступні лише англійською, що створює перешкоди. Процедура акредитації випробувальних лабораторій триває, але вони можуть випробовувати лише деякі види продукції, наявні лабораторії не покривають усі

категорії продукції. Нам потрібні альтернативні лабораторії для повного покриття всіх видів продукції. Ми продовжуємо працювати з міжнародними партнерами, шукаємо гранти на створення нових лабораторій і намагаємося отримати доступ до технічних регламентів. Наша мета — якісно підготуватися до моменту, коли вся технічна база буде готова.

✓ **Часто ми чуємо про сталий розвиток будівельної сфери. Які конкретні кроки потрібно зробити, щоб забезпечити цей розвиток?**

— Бізнес прагне стабільності в законодавстві та регуляції. По-перше, ми пропонуємо експериментальні проекти, де нові правила застосовуються протягом 3 років. Якщо результат позитивний, це стає законодавством. Другий аспект стабільності — знищення корупційних монополій. Ми плануємо механізми, що виключають зловживання. Це буде об'єктивний, регламентований і цифровізований процес. Цифровізація, стабільність законодавства та ефективні антикорупційні механізми сприятимуть сталому розвитку з постійним зростанням інвестицій.

✓ **Назвіть реальні кроки, які зможуть поліпшити ситуацію в галузі архітектури та містобудування в Україні.**

— Першим кроком є цифровізація містобудівної документації, зокрема внесення всієї інформації в цифровий формат та оновлення застарілих документів. Другим кроком є реформа монополій операторів мереж задля перетворення їх на сервісні органи, які працюють у рамках загальної цифрової логіки. Ці кроки сприятимуть створенню оптимального середовища для будівництва.

✓ **Розкажіть про Ваші подальші плани на посаді голови ДІАМ. І яких нововведень слід очікувати будівельній спільноті у цій сфері?**

— Сьогодні в публічній площині вже оприлюднені плани реформи, у тому числі нововведення, які дозволять суб'єктам отримання адміністративних послуг обирати орган контролю, уникаючи монополії місцевих органів. Одним з нововведень є автоматична видача дозволів, що поліпшить процес отримання послуг.

Ми розбили ці нововведення на етапи. Монополія місцевого самоврядування може призвести до несправедливих рішень. Пропонується альтернатива — дати можливість іншим органам, таким як ДІАМ, переглядати та оцінювати ці рішення. Це нововведення може стати важливим кроком в антикорупційних процесах. Зауважую: це не означає, що ДІАМ буде видавати всі містобудівні умови, але зможе виступати як альтернативний до суду орган оскарження.

СТАЛІВІ ФОРМИ ДЛЯ ВИГОТОВЛЕННЯ БЕТОННИХ LEGO БЛОКІВ.

Виготовляйте. Будуйте. Змінюйте. Переміщуйте.

Високоякісні сталеві форми

Довговічна система

Технологія виробництва
гарантує довговічність продукції

Найстабільніша система укладання блоків

Унікальний і широкий асортимент продукції

Betonblock Ukraine
Вул. Заньковецької, 5/2-12
01001 Київ, Україна

+38 050 310 38 25
arno@a-t-m.com.ua
www.betonblock.com

ВАСИЛЬ АНДРЕЄВ: «Як зберегти будівельну галузь України?»

Повномасштабна війна росії проти України принесла чимало горя та випробувань українським родинам, а також значні руйнування житлової, промислової інфраструктури та багатьох міст, містечок, селищ.

Відбудова, яка триває сьогодні, попри війну, поставила чимало викликів, які потрібно подолати саме зараз. Серед найгостріших питань — це збереження будівельних кадрів та підготовка нових, низька оплата праці будівельників, безпечна праця на будівельних майданчиках, вплив небезпечних речовин, загроза життям тощо. Про виклики під час відбудови України та можливі шляхи вирішення розповів Василь Андреев, голова Профспілки будівельників України.

Різниця у 464,5 тис. осіб між зайнятими працівниками у галузі та штатними працівниками демонструє застосування різних форм працевлаштування будівельників, що, відповідно, впливає і на неформальну зайнятність серед будівельників, яка на сьогодні, за різними неофіційними оцінками, продовжує зростати.

При цьому слід враховувати, що нині офіційна частка будівельників зменшується під впливом мобілізації і міграції. Отже, постає питання дефіциту робочої сили.

За оцінкою Міністерства економіки, протягом наступних 10 років Україні доведеться додатково залучити 4,5 млн співробітників на ринок праці. Хоча, згідно з підрахунками Міжнародної організації праці, на відновлення України потрібно буде 8,6 млн додаткових працівників, а це вдвічі більше, ніж за підрахунками уряду.

Уже сьогодні на тлі цих показників ми чуємо, що після закінчення війни слід очікувати масового повернення біженців. Можливо, дехто повернеться працювати за 300 євро, але більша частка все-таки залишиться працювати за кордоном, отримуючи європейські зарплати. Щодо трудових мігрантів, тут узагалі щось складно прогнозувати — якщо вони і придуть до нас, то це будуть будівельники з найбільш небезпечних країн, які згодні працювати у важких умовах.

✓ До речі, щодо зарплати будівельників, яка тут ситуація?

— Середньомісячна заробітна плата працівників у будівельній галузі за останні 3 роки становила 11 289 грн (2021 р.); 9781 грн (2022 р.); 12 634 грн (2023 р. та на початок 2024 р.). Хоча в багатьох оголошеннях із пропозиціями роботи ми бачимо оплату праці будівельників від 20 000 до 30 000 грн. Самі будівельники підтверджують, що така зарплата існує, але в реальності їм нараховують трохи більше 12 000 грн, а інша частина зарплати пропонується «на руки», тобто в конверті, і не факт, що працівник її отримає (така собі лотерея).

✓ Давайте почнемо з проблематики будівельних кадрів. Скільки їх на ринку праці?

— Перед початком війни, згідно з показниками Державної служби статистики України, у будівельній галузі працювало 690,8 тис. осіб (зайняте населення за видами економічної діяльності за регіонами у 2021 р.), а середньооблікова кількість штатних працівників становила 226,3 тис. осіб (2022 р.).

✓ На жаль, сьогодні питання безпечної праці на будівництві має інше звучання. Якщо раніше це стосувалося переважно правил безпеки на будмайданчику, то зараз існує багато додаткових факторів.

— Так, обстріли, заміновані електроопори, незнешкоджені вибухові предмети (у тому числі залишки ракет) — це все, що нині оточує нас, а також є реальною

загрозою життю будівельників. На сьогодні більшість будівельників працюють на відновленні пошкоджених будівель і об'єктів — зрозуміло, що ці місця є вкрай небезпечними, адже праця під обстрілами дуже ризиківана. Додатково існує загроза азбестового зараження, про яке всі ми маємо чути щодня та знати, що азбест — це високонебезпечний матеріал, вдихання якого може призвести до онкологічного захворювання.

Нині це є великою проблемою, оскільки, маючи велику кількість руйнувань, ми одночасно маємо проблему з утилізацією азбесту.

Будівельники, як і пожежники та працівники рятувальних служб, мають бути захищені так, ніби вони проводять роботи з вірусом Ебола, адже сьогодні азбест у вигляді пилюки розноситься скрізь.

Водночас є ще одна проблема, поширена на будівельних майданчиках, де триває відбудова чи будівництво житла, об'єктів соціальної інфраструктури, дитячих садочків, шкіл, лікарень у зруйнованих війною містах та селах, — це нехтування самими будівельниками використанням засобів захисту на рихтуваннях, на дахах будинків тощо.

Ви запитаете: чому так відбувається? Тому що немає контролю з охорони праці.

✓ На Вашу думку, скільки грошей потрібно для відновлення та відбудови?

— Сума прямих збитків, нанесених інфраструктурі України під час війни, станом на січень 2024 року сягнула майже 155 млрд доларів. Ця оцінка враховує також збитки, завдані Україні через підрив країною-агресором Каховської ГЕС 6 червня 2023 року (оцінку прямих фізичних пошкоджень здійснила аналітична команда Київської школи економіки (KSE).

На першому місці за сумою збитків залишається житловий фонд. Серед регіонів, де зафіксовано найбільше

зруйнованих житлових будівель, — Донецька, Луганська, Київська, Харківська, Чернігівська та Херсонська. Наступною іде інфраструктура (втрати промисловості та підприємств), енергетична галузь, АПК.

✓ Попри обстріли та руйнування, будівельна галузь продовжує працювати та будувати. Як Ви оцінюєте її стан на сьогодні і що є драйвером росту?

— Індекс виконаних будівельних робіт в Україні за підсумками січня-червня (I півріччя) 2023 року зріс на 18,4% порівняно з аналогічним періодом 2022 року. Обсяги виконаних будівельних робіт за цей період у грошовому виразі сягнули 53,2 млрд грн.

Драйвером росту будівництва у січні-червні стали інженерні споруди — показник у цьому секторі збільшився на 34%. Водночас обсяги житлового будівництва скоротилися на 5,9%, а нежитлового зросли на 9,5%. У грошовому виразі показники житлового будівництва сягнули 8,92 млрд грн, нежитлового — 13,7 млрд грн, а будівництва інженерних споруд — 30,6 млрд грн.

Зростання інженерного будівництва пов'язане з відновленням зруйнованих через російську воєнну агресію транспортних та промислових споруд, а також мостів, естакад, доріг, залізниці, трубопроводів, комунікацій, ліній електропередач та інших інфраструктурних та інженерних споруд. При цьому велика частка нового будівництва відповідає масштабам руйнувань, які не підлягають частковому ремонту або реконструкції.

✓ Як бачимо, роботи для будівельників багато, а що з підготовкою кадрів?

— Сектор будівництва вже зараз потребує різних категорій працівників, які б відновлювали українські міста та села. У цьому питанні слід звернути увагу на збереження, підтримку та розвиток закладів професійно-тех-

Місто Ірпін.
Ремонт будинку після обстрілів

Місто Чернівці.
Ремонт будинку після обстрілів

нічної освіти будівельного напрямку, які на сьогодні є базою з підготовки кваліфікованих робітничих кадрів.

Також важливо виокремити роль безоплатних двотижневих короткотермінових курсів ПРОФБУД — йдеться про Хаби неформального професійного навчання мікронавичок у будівельному секторі. Хаби орієнтовані на навчання ВПО, які втратили роботу, домівку, переїхали до іншого регіону і потребують негайної перекваліфікації, щоб отримати оплачувану роботу та мати можливість забезпечувати свої родини. Іншими цільовими категоріями є особи з числа незайнятого населення, працівники з інших секторів економіки та учнівська молодь, які хочуть набути нових професійних навичок з певних професій будівельного напрямку.

На сьогодні на базах закладів професійно-технічної освіти проведено курси за професіями: монтажник металопластикових конструкцій, санітарно-технічних систем і устаткування, гіпсокартонних конструкцій, облицювальник-плиточник, маляр-штукатур. Реалізується проєкт спільно з роботодавцем з підготовки спеціалістів за професією «складальник металопластикових конструкцій».

✓ **Наразі серед помітних змін на ринку праці — збільшення чисельності жінок у традиційно чоловічих професіях. Прокоментуйте, будь ласка.**

— Нині, під час війни, у закладах профтехосвіти спостерігається тенденція до зацікавленості серед дівчат такими професіями, як зварювальник, сантехнік, електрик, столяр та ін.

На будовах ми дедалі більше помічаємо жінок, які поступово заміщують чоловіків під час мобілізації. Хоча і до цього жінки працювали на будівництві, прикладом є жінки-кранівниці. Важливо, щоб на сьогодні, з огляду на цей аспект, відбулась адаптація умов праці. І це має відбуватися не тільки у будівельній галузі.

✓ **Що потрібно зробити, щоб покращити поточну ситуацію в галузі?**

— З 9 по 10 квітня 2024 року в м. Варшаві (Польща) відбулася Міжнародна конференція «Ukraine Reconstruction Conference 2024». Захід, організований Інтернаціоналом будівельників та деревообробників (BWI) спільно з Профспілкою будівельників України (ПРОФБУД), об'єднав представників 27 профспілок із 19 країн світу, а також представників Європейського банку реконструкції та розвитку, офісу Міжнародної організації праці для країн Центральної та Східної Європи, Центру Солідарності в Україні, Німецької кредитної установи для відбудови (KfW), Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні, Європейського парламенту, представників роботодавців. Основною метою цієї конференції було обговорення ключових викликів, з якими стикається будівельний сектор України в нинішніх умовах, визначення потреб у інвестиціях та умов для їх залучення, забезпечення безпечних та гідних умов праці для будівельників і соціальних гарантій, а також розгляд завдань співпраці для відновлення та розвитку будівельного сектору.

Багато дискусій було зосереджено на питаннях, як найкраще досягти того, аби Україна могла розробляти та реалізовувати проекти реконструкції в такий спосіб, щоб забезпечити участь профспілок та повагу до прав працівників. Акцентовано увагу на включенні законодавчих норм про працю в законодавчі та договірні рамки проектів реконструкції. Також говорили про важливість безпеки та гігієни праці в будівництві і необхідність забезпечення наявності кваліфікованої робочої сили для зусиль із реконструкції.

Звичайно, складно знайти слова, щоб описати всі виклики, які зумовлює війна для народу України, працівників і профспілок. ПРОФБУД продовжує робити все можливе для об'єднання та підтримки будівельників та їхніх сімей, а також для відбудови України. На сьогодні в Україні стоїть питання щодо забезпечення обов'язкового дотримання багатьох Конвенцій МОП про основоположні принципи та права у сфері праці, таких як: «Про примусову чи обов'язкову працю» №29, «Про застосування принципів права на організацію і на ведення колективних переговорів» №98, «Про безпеку й гігієну праці та виробниче середовище» №155, «Про положення про працю в договорах, що укладаються державними органами влади» №94.

Також слід запровадити механізм, за якого б фінансування та закупівлі всіх будівельних та інфраструктурних проектів передбачали бюджетні асигнування на перевірки, професійне навчання та заходи з охорони праці й безпеки.

Під час процесу гармонізації законодавства України у сфері публічних закупівель з відповідними директивами ЄС необхідно враховувати Директиву Європейського Парламенту і Ради 2014/24/ЄС від 26 лютого 2014 року про публічні закупівлі.

Варто також взяти до уваги, що національна політика та законодавство мають захищати права працівників і сприяти веденню колективних переговорів відповідно до Конвенцій МОП та законодавства ЄС для подальшої підтримки прагнення країни стати членом ЄС.

Отже, діяти треба прямо зараз і впроваджувати всі необхідні зміни у законодавчі та нормативні акти, покращуючи умови праці будівельників.

Дякуємо Профспілці будівельників України за допомогу у підготовці матеріалу

ПРОФСПІЛКА БУДІВЕЛЬНИКІВ УКРАЇНИ

ПРОФСПІЛКА – ЦЕ:

- Кваліфікована юридична допомога
- Захист інтересів працівників
- Вплив на соціальну політику підприємства

ЩО МИ РОБИМО:

- ведемо переговори про розмір оплати праці членів Профспілки, умов і термінів її виплат
- радимо та сприяємо укладанню письмового трудового договору, умов якого ми потім контролюємо від імені членів Профспілки
- контролюємо безпеку умов праці та забезпечення засобів індивідуального та колективного захисту членів Профспілки відповідно до законодавства

ЩО ПОТРІБНО ВАМ ЗРОБИТИ:

- Написати заяву про вступ до Профспілки
- Отримати членський квиток
- Тримати зв'язок із своїм профспілковим представником

 +38 (050) 412 3384
 profbudukraine@gmail.com

Тарас Лилик: «Якісна експертиза — це про зміцнення довіри, відповідальності, розвитку громад та країни в цілому!»

Тарас Лилик,
CEO EXPERTLINE

У сучасному світі, де глобальні інвестиції набувають усе більшого значення, процес будівництва в Україні відкриває нові можливості для розвитку інфраструктури та економіки.

Дуже важливою є інтеграція з міжнародними практиками будівництва. Адаптація цих підходів може допомогти Україні залучити більше іноземних інвестицій, покращити інфраструктурні проекти та стимулювати економічний розвиток.

На реальних прикладах розглянемо роль експертизи для досягнення цих цілей.

Міжнародний досвід на прикладі Франції

Прикладом високих стандартів у будівельній галузі є Франція завдяки законодавчо врегульованому процесу та значній ролі експертизи. Це не тільки підвищує безпеку та надійність будівельних проектів, а й залучає значні інвестиції в економіку країни. Процес будівництва у Франції ретельно регламентований від моменту отримання дозволу до фінальної перевірки завершених проектів, що забезпечує високі стандарти якості на кожному етапі. Це створює привабливе інвестиційне середовище, де чітка регламентованість і прозорість правил, екологічна відповідальність та інновації поєднуються з економічними й податковими стимулами, що приваблює інвесторів з усього світу. Франція демонструє, як усі ці складові працюють у синергії і яким є результат — економічне зростання та покращення інфраструктури.

Для прикладу, до Олімпійських ігор 2024 року, які відбуються в Парижі, Франція розгорнула масштабну програму будівництва та модернізації інфраструктури. Один із ключових проектів — Олімпійське селище, розташоване недалеко від «Стад де Франс», із площею 52 гектари і 82 будівлями, які містять 3 тис. квартир. На його території розміщені ресторани та зони для відпочинку, а також 7,5 гектара зелених зон і прогулянкові доріжки берегом Сени.

Особливу увагу приділено екологічним стандартам та розвитку інфраструктури. Наприклад, у спорудженні Олімпійського селища використовувалися виключно матеріали, що відповідають найвищим стандартам енергоефективності та екологічної безпеки. Після Олімпіади комплекс планується перетворити на житловий район.

Експертиза та інспекції відіграли ключову роль у процесі будівництва. Ще на стадії планування проводилася ретельна екологічна оцінка впливу, а під час будівництва здійснювалися постійні перевірки дотримання будівельних та екологічних норм. Це дозволило забезпечити те, щоб усі об'єкти не тільки відповідали потребам організаторів Олімпіади, а й сприяли сталому розвитку місцевої громади.

Варто наголосити на важливій ролі експертизи на кожному етапі реалізації проекту. Як результат — раціональне використання коштів, дотримання будівельних стандартів і норм та термінів завершення робіт.

В Україні мають працювати чесні та прозорі правила

Наступний приклад демонструє, що відбувається, коли нівелюється роль експертизи. Це — випадок під час будівництва інфраструктурного об'єкта в Україні, а саме обходу одного з міст на півночі нашої країни. Проект реконструкції дороги передбачав її розширення до чотирьох смуг довжиною 22,3 км, досягнення I-б технічної категорії, будівництво чотирьох транспортних розв'язок, реконструкцію трьох шляхопроводів, мосту через річку та двох пішохідних мостів. Проектом також заплановано освітлення та сучасні заходи безпеки дорожнього руху.

На момент розірвання договору було виконано 50% робіт, хоча за графіком проекту, який має державне значення, роботи вже мали бути виконані в повному обсязі. Порушення термінів виконання робіт спричинило серйозні затримки в реалізації цього важливого проекту. Багато робіт мали технічні порушення — руйнування цементобетонного покриття через неправильні методи роботи, зафіксовані компанією технагляду. Додатково підрядник збудував власні цементобетонні заводи, але вироблений там матеріал не відповідав нормам якості, що спричинило дефекти в конструкціях. Виявлено також відсутність контролю якості на кожному етапі виробництва та використання цементобетону.

Після детального вивчення ситуації було прийнято рішення демонтувати та замінити всі дефектні конструкції, що вже збудовані на ділянці протяжністю трохи більше 22 км, щоб забезпечити відповідність усіх елементів дороги необхідним нормам міцності.

У підсумку відсутність чесної та прозорої експертизи призвела до втрати часу і коштів. Причому державних коштів, отриманих від платників податків.

ТОП-5 кроків**експертизи проектно-кошторисної документації об'єкта будівництва****EXPERTLINE**

Експертиза проектно-кошторисної документації об'єкта будівництва є ключовим елементом у забезпеченні безпеки та дотриманні будівельних стандартів.

П'ЯТЬ ОСНОВНИХ КРОКІВ ЦЬОГО ПРОЦЕСУ:

- 1** ▶ **Вибір експертної організації.** Замовник аналізує досвід та компетентності потенційних експертних організацій, обираючи ту, що має акредитацію експертизи щодо відповідності класу наслідків проекту та регіону.
- 2** ▶ **Укладення договору.** Замовник укладає договір з обраною експертною організацією (ЕО).
- 3** ▶ **Розподіл проекту між експертами.** ЕО розподіляє проект на різні напрями для оцінки міцності, надійності, довговічності об'єкта будівництва, його експлуатаційної безпеки, доступності для осіб з інвалідністю, інженерного забезпечення; кошторисної частини проектно-кошторисної документації; санітарних та епідеміологічних стандартів; охорони праці; екології; пожежної та техногенної безпеки; енергозбереження.
- 4** ▶ **Висновки експертів.** Кожен експерт аналізує відповідність проекту нормам і видає висновок за своїм напрямом, зазначаючи аргументи в разі невідповідностей.
- 5** ▶ **Висновок.** ЕО видає позитивний або негативний висновок.

Додатково: Особливо для об'єктів, що фінансуються з бюджету, важливим є висновок експерта з кошторисної частини про відповідність кошторису проектно-кошторисної документації, щоб обсяги відповідали проекту та загалом правильності складання кошторису. Замовник також може звернутися за консультацією на етапі проектування, щоб уникнути типових помилок та виправити недоліки. Експерти, враховуючи великий досвід і сотні практичних кейсів, можуть дати цінні рекомендації та запропонувати змінити рішення в проекті на оптимальні. Також експерти аналізують наявність усіх необхідних вихідних даних та надають рекомендації щодо їх повноти і змістовності.

ТАКА КОМПЛЕКСНА ПІДГОТОВКА ДО ПРОЄКТУВАННЯ ТА БУДІВНИЦТВА ЗАБЕЗПЕЧУЄ НЕ ЛИШЕ ВІДПОВІДНІСТЬ УСІМ НОРМАМ І СТАНДАРТАМ, А Й ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ, ЗНИЖЕННЯ ВАРТОСТІ БУДІВНИЦТВА ТА ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО БЕЗПЕКИ.

Цілком очевидно, що ринок має запрацювати за чесними і прозорими правилами з дотриманням усіх законів та норм. Це — довіра інвесторів і нові інвестиції, розвиток громад та національної економіки.

Чому глобальні інвестори з острахом входять на ринок нерухомості?

Це відбувається тому, що вони відчувають страх через багато невідомих, зокрема корупційні ризики та нестабільність у процесі отримання дозволів.

Яким би міг бути ідеальний світ для інвесторів, і яка роль у цьому влади та експертизи?

В ідеальному світі для інвесторів влада має відігравати ключову роль у забезпеченні стабільного та прозорого правового середовища. Вона повинна розробляти й реалізовувати ефективні механізми для спрощення процесів отримання дозволів та забезпечення доступу до необхідних інфраструктурних мереж. Роль експертизи дуже важлива, насамперед для того, щоб інвестори могли швидко й ефективно адаптувати міжнародні стандарти до місцевих умов.

Візьмемо для прикладу Львівську область і змодельємо, як мають відбуватися усі процеси, щоб привабити інвесторів.

Створення будь-якого об'єкта починається із землі, а проектування — з містобудівної документації.

Потенційно це надзвичайно економічно вигідний регіон через близькість до ЄС і цікаву історію. Тут привабливими будуть логістичні об'єкти, різні підприємства з виробництва, є потенціал у рекреації.

Влада розробляє містобудівну документацію області з визначеними ділянками під майбутній функціонал — логістичні центри, промислові підприємства, курорти, котеджні містечка. І потенційний інвестор уже точно знає, що на кон-

кретній ділянці можна будувати логістичний центр, площею, скажімо, 500 тис. квадратних метрів. Ділянка має транспортну доступність та забезпечена 30 МВт електрики. Інвестор чітко розуміє, що зможе збудувати, скільки зможе заробити і скільки має витратити на землю.

МУО і ТУ видаються автоматично, адже містобудівною документацією вже визначено потенційні наміри забудови та обмеження, мережі підведені. І всі процеси відбуваються чітко за планом — автоматичний дозвіл, будівництво, введення в експлуатацію. Нагадаю, що ми розглянули приклад, як цей механізм має працювати, куди нам потрібно рухатися. погодьтеся, це — нескладне завдання, це — цілком реально.

Така модель сприяє залученню інвестицій в економіку країни, розвитку громад, створенню нових робочих місць та загальному економічному зростанню.

Поки інвестори не мають відповіді на зазначені питання, є ризик, що вони не стануть інвесторами.

EXPERTLINE:**«Якісна експертиза — успішний проєкт»**

На кожному етапі будівництва, від ідеї до реалізації, якість експертизи визначає успішність проєкту. Ми переконані, що детальний аналіз та глибоке дослідження кожної дрібниці будівельного процесу є ключем до вашого успіху. Завдяки багаторічному досвіду наших сертифікованих експертів ми забезпечуємо найвищу якість експертизи, що допомагає нашим клієнтам уникнути помилок та знизити витрати, гарантуючи водночас високу ефективність та безпеку будівельних об'єктів. Обираючи нас, ви обираєте надійність та впевненість у кожному кроці на шляху реалізації вашого проєкту.

БУДЬТЕ ОБАЧНІ З БОРГАМИ ВАШОЇ КОМПАНІЇ

СЕРГІЙ ШТОГРИН, партнер, адвокат Dictio Law Firm

Більшість бізнесу працює через організаційно-правові форми, в яких власник не несе відповідальності за діяльність свого підприємства, — тобто через товариство з обмеженою відповідальністю. Це просто та безпечно для власника.

— У ч. 3 ст. 96 Цивільного кодексу України передбачено, що учасник/засновник юридичної особи не відповідає за зобов'язаннями юридичної особи, крім випадків, встановлених установчими документами та законом.

Наведена вище норма діє, але до того моменту, коли постає питання неплатоспроможності товариства. З моменту відкриття провадження у справі про банкрутство взаємовідносини між боржником та кредиторами починають регулюватися особливими нормами — Кодексом України з процедур банкрутства (КУЗПБ), які передбачають зовсім інший підхід до обмеження відповідальності учасника боржника та його керівника.

Приблизно до 2020 року норма про субсидіарну/солідарну відповідальність учасника та керівника товариства була «сплячою». Проте з набранням чинності КУЗПБ суди переосмислили цю норму й почали активно її використовувати. Більше того, тепер ліквідація товариства неможлива без розгляду судом питання щодо можливості притягнення учасника/керівника товариства до такої відповідальності.

Унаслідок повномасштабної війни велика кількість підприємств зазнали пошкоджень майна та виробничих потужностей, що унеможливило їхню подальшу діяльність. Також багато підприємств втратило постачальників та клієнтів, а тому їх платоспроможність опинилася під загрозою.

Що ж таке неплатоспроможність? Це неспроможність боржника виконати грошові зобов'язання перед кредиторами після настання встановленого строку не інакше, як через застосування процедур банкрутства.

Раніше процедури банкрутства були можливі тільки після судових процедур та процедур виконавчого провадження. Тобто порушення провадження про банкрутство товариства було для власника/керівника передбачуваним та відкладеним у часі.

Після прийняття КУЗПБ законодавець змінив цю логіку. Наразі в кредитора є два альтернативні шляхи: звертатися до суду з позовом про стягнення боргу або звертатися до суду із заявою про порушення провадження про банкрутство. І за другого варіанта це вже може бути для боржника непередбачуваним та неконтрольованим.

Якщо не брати до уваги можливу недобросовісну поведінку кредитора та його арбітражного керуючого у вигляді відсторонення керівника, накладення арештів на активи боржника/керівника/учасника та інше, порушення провадження у справі про банкрутство одразу призводить до репутаційних ризиків у вигляді неможливості брати участь у публічних закупівлях, проблем із державними органами, постачальниками тощо.

Коли варто починати непокоїтися? Про наявність загрози неплатоспроможності свідчать одночасно:

- існування зобов'язань щонайменше перед двома кредиторами, строк для виконання яких настав;

- перевищення сумарного розміру зобов'язань перед кредиторами над розміром усіх активів підприємства, тобто нездатність підприємства задовольнити вимоги щодо виконання зобов'язань ні у добровільному, ні у примусовому порядку.

За сукупності наведених вище двох факторів варто починати готуватися до потенційної справи про банкрутство. Першим має готуватися керівник, оскільки в нього буде 30 днів для звернення до учасників товариства з повідомленням про виникнення загрози неплатоспроможності та проведення загальних зборів, де має бути вирішено, яким буде план дій: або шляхи відновлення платоспроможності (наприклад, докапіталізація), або звернення до суду із заявою про відкриття провадження про банкрутство.

Якщо керівник боржника допустить порушення цих вимог, він нестиме солідарну відповідальність за незадоволення вимог кредиторів, що обумовлено п. 2 ч. 6 ст. 34 КУЗПБ. Тобто кодексом встановлено презумпцію вини керівника у разі порушення зазначеного строку, яку останній може в суді спростувати, довівши добросовісність та розумність своїх дій у недотриманні цих строків.

За солідарної відповідальності саме кредитори будуть обирати, стягувати борги з товариства чи з його керівника, і в якому обсязі: повністю чи частково.

Тобто до солідарної відповідальності може бути притягнутий виключно керівник боржника, у тому числі колишній.

Отже, якщо ви — керівник юридичної особи:

- будьте добросовісні; уважно контролюйте її платоспроможність;
- не порушуйте строки звернення до суду із заявою про банкрутство у разі загрози неплатоспроможності;
- будьте готові до солідарної відповідальності за борги товариства.

Але якщо відповідальність керівника за борги товариства є більш звичною, то відповідальність учасників товариства та інших осіб, які на нього впливають, не є загальновідомою та очікуваною.

Учасник, керівник боржника та інші особи, які мають право давати обов'язкові для боржника вказівки чи мають можливість в інший спосіб визначати його дії, можуть бути притягнуті до субсидіарної відповідальності поряд із боржником у процедурі банкрутства у разі відсутності майна боржника, а також за наявності підтвердження їх вини у доведенні боржника до неплатоспроможності. Для цього суду необхідно встановити елементи господарського правопорушення: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт та суб'єктивна сторона правопорушення, що обумовлено ч. 2 ст. 61 КУЗПБ.

У контексті наведеного варто звернути увагу на об'єктивну сторону такого правопорушення — дії або бездіяльність певних фізичних осіб та/або юридичних осіб, пов'язаних із боржником, що призвели до відсутності у нього майнових активів для задоволення вимог кредиторів.

По-перше, йдеться як про дії, так і про бездіяльність. З діями все звично: виведен-

ня активів, укладення економічно не вигідних угод, незаконне списання майна тощо. Проте бездіяльність також не залишається поза увагою суду, наприклад: недофінансування товариства, незміна неефективного керівника, несплата податків, неподання звітності тощо.

По-друге, йдеться про всіх осіб, які в той чи інший спосіб можуть впливати на прийняття рішення товариством: учасник, керівник, голова наглядової ради тощо. Більше того, згідно з ч. 5 ст. 42 КУЗПБ особи, які вчинили/погодили правочини або вчинили незаконні майнові дії, несуть субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями боржника у межах суми завданих боржнику збитків. Тобто існує можливість притягнення до відповідальності і контрагентів, на яких виводилися активи, або будь-якої іншої особи, яка на цьому збагатилася.

Таким чином, на відміну від солідарної відповідальності, субсидіарна може бути покладена на досить широке коло осіб, а її доведення є дещо ускладненим. Оцінюючи дії/бездіяльність суб'єктів субсидіарної відповідальності, суди мають відмежовувати їх дії та обставини, які належать до ризиків підприємницької діяльності. Проте на практиці суди не завжди прискіпливо ставляться до повноти доказування і стають на бік кредитора, оскільки борги мають бути погашені в максимально можливому розмірі.

Щодо розміру субсидіарної відповідальності, то він визначається з різниці між сумою вимог кредиторів і ліквідаційною масою.

Отже, якщо ви — власник юридичної особи:

- будьте добросовісні;
- уважно контролюйте платоспроможність свого товариства;
- контролюйте діяльність керівника товариства;
- систематично проводьте інвентаризацію активів;
- не виводьте активи за наявності боргів;
- враховуйте потенційну можливість субсидіарної відповідальності за борги товариства.

Інструмент банкрутства можна порівняти зі скальпелем у руках хірурга: ним можна як вилікувати, так і нашкодити. Процедури банкрутства є особливими і досить складними. Якщо ними будете користуватися ви, це може убезпечити вас від майнових витрат та відновити платоспроможність товариства. Якщо цим інструментом будуть користуватися ваші недобросовісні контрагенти, для товариства це може мати негативні наслідки.

BUSINESS CLUB КБУ

20 березня 2024 року відбулася зустріч у форматі Business Club КБУ, під час якої було обговорено пропозиції та ініціативи, що сприятимуть майбутній відбудові України.

Відкривши зустріч, Президент КБУ Лев Парцхаладзе зазначив, що у важкі часи такі зустрічі є перспективою успішного майбутнього України: «Багато іноземних країн уже прийняли принципове рішення щодо виходу на український ринок. І ми маємо до цього готуватись. Насамперед це стосується громад, яким необхідно готувати проекти із врахуванням типових рішень для об'єктів соціальної інфраструктури. Робота над цим триває, і зараз

нам необхідно спілкуватись, обмінюватись досвідом і працювати над майбутнім нашої країни».

Традиційно до участі був запрошений голова постраждалої громади. Цього разу приєдналася Наталія Баласинович, голова Васильківської міської територіальної громади, яка розповіла про поточну ситуацію, плани і проекти відбудови та розвитку зруйнованих територій.

Наталія Баласинович розповіла, що громада та місто Васильків мають зручне логістичне розташування, також є комунальна земля, яку місцева влада готова надавати бізнесу, наприклад, для будівництва житла для ВПО, соціальних та освітніх об'єктів тощо.

«Ми прагнемо, щоб нові люди приїхали в громаду, і місто «молоділо». Ми маємо готові проекти, тож за-

прошую будівельний бізнес доєднуватись до співпраці», — зазначила голова Васильківської міської територіальної громади.

Вона зауважила, що у грудні 2020 року були плани перетворити Васильків на європейське містечко на околицях Києва, але тепер усі сили спрямовуються на відновлення зруйнованого. Є серйозні наслідки руйнування, постраждала цивільна інфраструктура, зруйновані вщент багатопверхівки, школи, дитячі садочки, лікарні тощо. Так, було пошкоджено більше 90 об'єктів.

Наталія Баласинович підкреслила, що відновлення всього власним коштом займе десятиліття, тому вони розраховують на допомогу міжнародних партнерів, різних фондів, інституцій та приватного сектору. Ще є багато об'єктів, які потребують відновлення, є навіть розроблені проекти, проте необхідні кошти. Зокрема, Васильків потребує повної реконструкції системи водопостачання та водовідведення, будівництва двох резервуарів чистої води й реконструкції очисних споруд.

Голова Васильківської міської територіальної громади запросила представників бізнесу заходити в громаду і створювати робочі місця: «Є велика мета відбудувати і зробити нашу громаду кращою, ніж вона була, комфортнішою для людей».

Практика та аналітика

До зустрічі долучилися спікери-експерти, які поділилися напрацюваннями, практичними кейсами та новими ініціативами і пропозиціями для бізнесу. Зокрема, спікерами були:

- **Ольга Сидорчук**, голова комітету КБУ з питань нормативної та законопроектної діяльності, керівниця юридичної компанії *Sempira Law*, з темою «Ліцензування будівельної діяльності: останні напрацювання Комітету з питань законодавчої та нормативної діяльності».
- **Сергій Коваленко**, комерційний директор *Vartis*, із виступом «Ринок металу України та як на нього впливають процеси відбудови?»
- **Пауло Аль Алі**, Product Owner Проекту USAID/UK Aid TAPAS Project/Прозорість та підзвітність у держ-

управлінні та послугах, із доповіддю «Приєднання бізнесу до програми «Відновлення»».

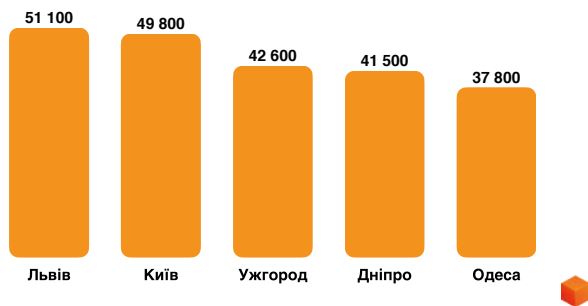
- **Юлія Єпіфанова**, керівниця напряму «Залучення приватного сектору» Українсько-швейцарського проекту «Публічно-приватне партнерство для поліпшення професійної освіти в Україні» (EdUP), який виконується Швейцарською фундацією технічного співробітництва з розвитку «Свісконтакт», із розповіддю про Проект EdUP «Публічно-приватне партнерство для поліпшення професійної освіти в Україні». Можливості співпраці».
- **Костянтин Глоба**, партнер Адвокатського об'єднання «*Barristers*», із виступом «Юридична безпека та захист генеральних підрядників та підрядників у будівництві».
- **Вадим Любарський**, керівник проектів ТПК, із доповіддю «Навісні вентилязовані фасади з металевим облицюванням. Найефективніша система утеплення».
- **Антон Обрезков**, керівник маркетингового агентства, з темою «Контекстна та таргетована реклама. Як зробити свій маркетинговий відділ ефективним?»

Окремим блоком виступів був розгляд актуальної аналітики. Так, **Олена Унаньян**, директорка з розвитку ЛУН, висвітлила тему «Статистика ринку нерухомості станом на березень 2024 року», розділивши виступ на три частини: пропозиція на ринку новобудов, ціни та продажі на первинці та вторинці:

— Станом на зараз в Україні продажі відкрили 84% житлових комплексів, які продавали до лютого 2022 року.

• топ-5 міст з найбільшою ціною за м²: грн/м²:

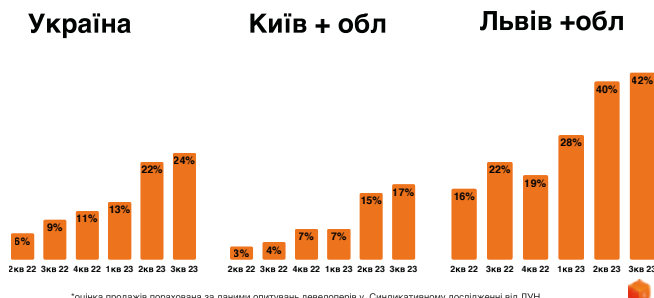
Цей показник на рівні 80% тримається протягом останнього року, але щомісяця потроху зростає. Однак у 16% ЖК повністю призупинено продажі. Також щодо власне будівництва: 78% ЖК відновили будівництво, а у 22% воно зупинено.

Лідерами серед регіонів за кількістю ЖК є Київ і Київська область (417 ЖК), потім — Львів + область (242 ЖК) та Одеса + область (134 ЖК).

Водночас, окрім продовження будівництва ЖК з 2022 року, в Україні стартувало зведення 348 нових ЖК, з них Львівська обл. — 93 ЖК, Київська — 55, Івано-Франківська — 38, Закарпатська — 36, Тернопільська — 32.

Окремо Олена Унаньян також ознайомила учасників із загальною площею житлових будівель, прийнятих в експлуатацію. Так, у 2023 році показник сягав 7,4 млн метрів квадратних, що навіть на 4% більше, ніж у 2022 році (7,11 млн метрів квадратних). Однак, якщо розглядати саме новобудови у багатоповерхових будинках (без приватних

• поквартальна оцінка продажів на первинці

* оцінка продажів порохвана за даними опитувань девелоперів у Синдикативному дослідженні від ЛУН

будинків), то у 2023 році було здано на 10% квадратних метрів менше, ніж у 2022 році.

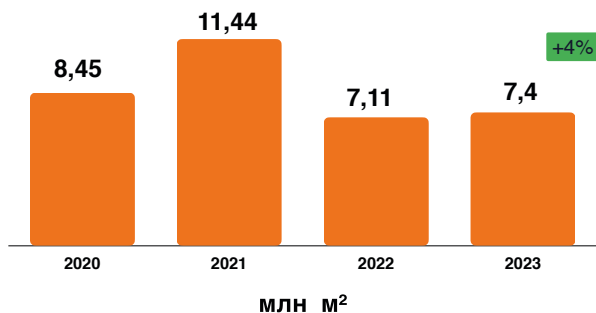
Щодо цін на первинному ринку будівництва, то топові міста з найбільшою вартістю за квадратний метр є:

- Львів (51 100 грн/м²);
- Київ (49 800 грн/м²);
- Ужгород (42 600 грн/м²);
- Дніпро (41 500 грн/м²);
- та Одеса (37 800 грн/м²).

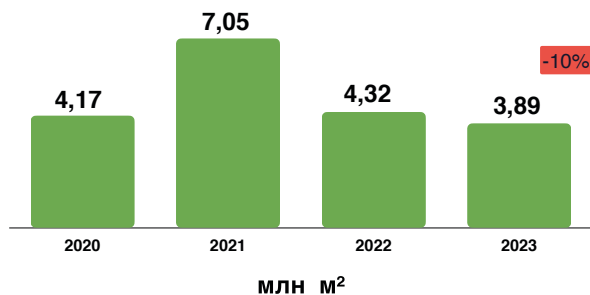
Стосовно вторинки, то в лютому 2023 році зафіксовано найменшу середню ціну 1-кімнатних квартир, але вже з березня 2023 року ціна почала поступово зростати. Рік тому середня ціна в оголошеннях становила \$49 900, при цьому квартири були продані за \$40 000, тобто на 20% дешевше. Наразі середня ціна зросла на 36% і становить \$68 000, а у продажах виросла на 38% і становить \$55 000.

Також, за даними Міністерства юстиції України, кількість угод із продажів квартир на вторинці збільшилась у 1,7 раз (53%) порівняно з 2022 роком. Щодо оцінки продажів

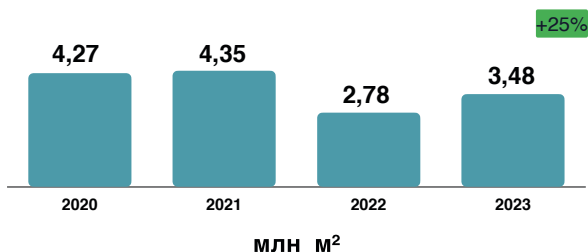
• Загальна площа житлових будівель, прийнятих в експлуатацію: Україна

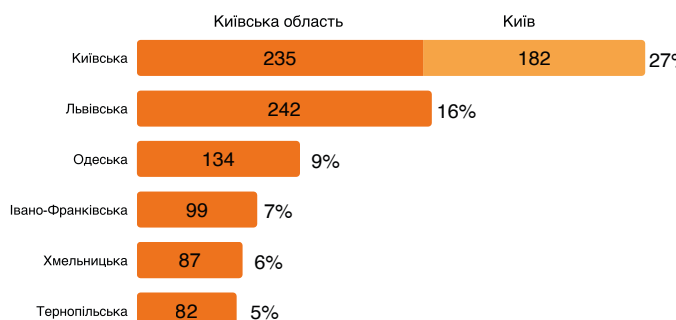
• Загальна площа багатоквартирних будинків, прийнятих в експлуатацію: Україна

• Загальна площа одноквартирних будинків, прийнятих в експлуатацію: Україна

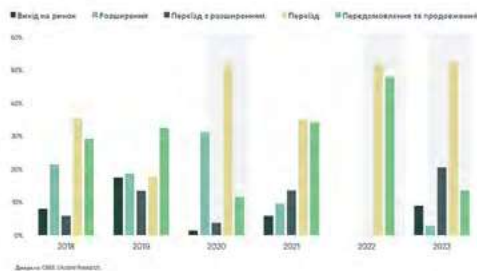

• топ-6 регіонів за к-тю ЖК у продажу: березень 2024

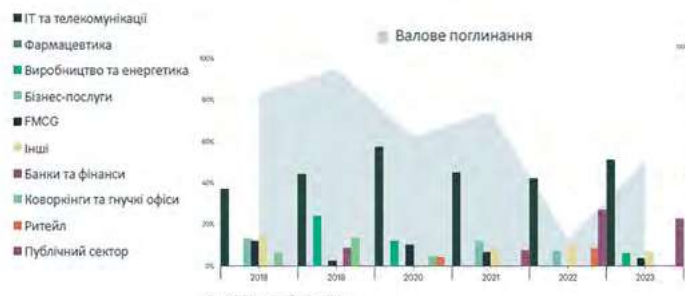

Які типи угод переважають на ринку?

- Під час кризових років, компанії часто обирають переїзди як рішення орендного питання
- Переїжджають лише ті компанії, які мають ресурс та запит покращити офіс на фоні вигідних умов
- Переїзди скоріше стають рішенням для оптимізації витрат, а не поліпшення/розширення офісного простору

Хто орендує офіси в Києві?

на первинці, то офіційних даних немає, натомість, згідно з дослідженням ЛУН, якщо брати 2021 рік за 100%, то у 2023 році продажі відновилися на 20%, що у два рази більше, ніж у 2022 році. Звичайно, ринок нерухомості сьогодні досить непередбачуваний і напругу залежить від ситуації на фронті та міграції українців. «Радує те, що, попри все, бізнес буде і працює на економіку країни», — наголосила спікерка.

Анастасія Качан, старша консультантка з офісної нерухомості CBRE Ukraine, представила огляд ринку офісної не-

рухомості за 2023 рік. Пані Анастасія підкреслила, що, незважаючи на складні умови, середня вакантність на ринку підвищилася лише на 11% порівняно з довоєнними показниками і становить 25%.

Вона зауважила, що, хоча будівництво триває, нові проекти не стартують. У 2023 році було 42 тис. м² нової пропозиції. А щодо ставок оренди, то з початку року відбулося зниження на 5%, а з початку повномасштабної війни — на 6 доларів за 1 м².

Традиційно офіси в Києві орендує IT-сектор. Також з'явилися нетипові орендарі, які є активними на ринку. Це публічний сектор, державні організації, різні місії, які є дотичними до війни. Також орендарі намагаються оптимізувати свої витрати, тому розширення не спостерігається. При цьому деякі орендарі передомовляються і залишаються на поточному місці. Усі випадки переїзду відбуваються тоді, коли не вдалося передомовитися з орендодавцем.

«Раніше в Києві мали тренд, що 80-85% нових якісних об'єктів здавалися в оренду ще до введення в експлуатацію. Це був формат без ремонту: орендарі заходили в будівлю, щоб отримати кращі умови ще на етапі будівництва, і починали планувати свої офіси. Зараз ризики високі, і орендарі не хочуть орендувати без ремонту. Якщо відбуваються переїзди, вони відбуваються в готові офіси», — розповіла Анастасія Качан.

Водночас унаслідок високої конкуренції на ринку старіші об'єкти менш популярні серед орендарів, навіть якщо в них виконано ремонт. Також спікерка зазначила, що бізнес-центри, розташовані поруч з об'єктами критичної інфраструктури, стають менш затребуваними серед орендарів, незважаючи на якість, клас та оснащення.

Анастасія Качан зауважила: договори в традиційних офісах стали більш гнучкими — на противагу 3-5-річним договорам оренди поширеною практикою стає тривалість дії договору 1-3 роки із гнучкою опцією виходу з нього.

Загалом, незважаючи на воєнні дії та економічний спад, офісний ринок столиці продемонстрував стійкість та адаптивність до нових умов і потреб.

КБУ

Конфедерація
Будівельників
України

**ПРИЄДНУЙСЯ ДО
РЕФОРМУВАННЯ
ГАЛУЗІ**

**РОЗВИВАЙ СВІЙ
БІЗНЕС ТА ЗНАХОДЬ
ПАРТНЕРІВ**

**ВІДБУДУЄМО
УКРАЇНУ СПІЛЬНО
З ПРОФЕСІОНАЛАМИ**

КБУ СЬОГОДНІ ЦЕ:

- 1 Нові ринки і партнери разом з КБУ
- 2 Партнери у більш ніж 27 країнах світу та понад 800 активних учасників в Україні
- 3 Доступ до 300 000 компаній в Україні та Європі
- 4 Щомісяця регулярні зустрічі офлайн із власниками та топ-менеджментом
- 5 Унікальна платформа для діалогу українського та міжнародного бізнесу
- 6 Прямий доступ до інвестиційних проєктів

Конфедерація будівельників України (КБУ) - це будівельна спільнота №1 в Україні.

КБУ - це найбільше галузеве об'єднання, до складу якого входять понад 800 членів, а це близько 80% компаній будівельної галузі України. Має регіональне представництво в усіх регіонах країни.

Мета КБУ - сприяння розвитку будівельної галузі України та підтримка активного діалогу щодо майбутньої відбудови України на всіх рівнях.

КБУ - єдиний представник від України в Федерації Європейської будівельної промисловості (FIEC), до складу якої входять 32 національні федерації-члени з 27 європейських країн.

ПРИЄДНУЙТЕСЬ:

kbu.org.ua

t.me/kbu2021

[fb.com/
kbuorgua](https://fb.com/kbuorgua)

[instagram.com/
kbuorgua](https://instagram.com/kbuorgua)

[www.linkedin.com/
company/confederation-
of-builders-of-ukraine/](https://www.linkedin.com/company/confederation-of-builders-of-ukraine/)

Круглий стіл: «Будівельні матеріали. Готовність до потреб ринку на відбудову»

16 квітня у прес-центрі інформаційного агентства Interfax-Ukraine відбувся круглий стіл на тему «Будівельні матеріали. Готовність до потреб ринку на відбудову». Спікерами заходу були провідні експерти виробників будівельних матеріалів. Модерувала захід Людмила Кріпка, виконавча директорка асоціації «Укрцемент».

Звичайно, наразі головним завданням для України є перемога над ворогом та повернення до мирного життя. Але не менш важливо, щоб економіка країни змогла вистояти в цій війні і забезпечувати ресурсами фронт. А враховуючи, що будівельні матеріали — це також складова, якої потребує зараз фронт, наприклад, для будівництва оборонних споруд, то питання готовності вітчизняного ринку до нагальних та очікуваних потреб — неабияк на часі.

Володимир Власук, CEO ДП «Укрпромзовнішекспертиза», голова комітету ТППУ з питань промислової модернізації, говорячи про майбутню відбудову, зауважив, що це потребуватиме колосальної кількості ресурсів. При цьому дуже важливо, щоб ті величезні обсяги робіт зробили вітчизняні компанії та підприємства:

— На противагу, якщо ми уявимо собі, що відбудова буде здійснюватися за допомогою коштів донорів, чи це буде кредит, чи навіть грант, тоді варто розуміти, що в країну заїде багато імпорту, що є негативним фактором для розвитку нашої економіки.

Адже, по-перше, будуть простоювати підприємства, які не виробляють цю продукцію, не буде робочих місць, відрахувань до бюджету, повернення тої кількості українців, на яку ми розраховуємо, тощо. Тому дуже важливо, щоб у процесі відбудови і будівництва були максимально залучені вітчизняні підприємства.

З іншого боку, зараз в країні величезний дефіцит бюджету. Адже видатки з бюджету становлять близько 70% від ВВП, де лівова частка ресурсів йде на потреби фронту. Тож зрозуміло: якщо у нас через бюджет перерозподіляється 70% ВВП, то в економіці — дуже критична ситуація. Наразі цей весь дефіцит покривається коштами країн-партнерів. Натомість податки забезпечують лише приблизно 40-41% від тих видатків, які покладено на бюджет. У цій ситуації треба максимально нарощувати виробництво для того, щоб генерувати дедалі більше податків у бюджет країни. На цьому фоні для економічної стійкості будівельна галузь відіграє важливу роль: її підприємства розміщені у всіх регіонах України, вони створюють робочі місця і завантаження населення, відповідно — забезпечують видатки до бюджету.

Тому вже зараз необхідно зрозуміти, що величезна кількість матеріалів, яких потребуватиме Україна для своєї відбудови, має бути вироблена у нас. І тут слід модерувати цю історію з нашими партнерами та мати свою чітку внутрішню позицію.

Щодо самого сектору будівельних матеріалів, як уже згадувалось, в країні суттєво зросли державні закупівлі товарів і послуг, тобто держава стала вагомим гравцем. Так, якщо у 2021 році це було близько 17 млрд доларів, які йшли з бюджету на ці видатки, то у 2023 році це вже 45 млрд доларів, з яких частину коштів було спрямовано на придбання будівельних матеріалів.

При цьому, якщо ми порівняємо, скільки держава своїми замовленнями витратила на будівельні матеріали у 2021 та 2023 роках, то все-таки фінальний показник у балансі у 2021 році буде більшим. Пояснення досить просте —

в цей період активно будувалися дороги, що потребувало великої кількості будівельних матеріалів (понад 120 млрд грн).

У 2023 році відбулася структурна переорієнтація видатків, і кошти було перенаправлено на озброєння, армію і на те, щоб підтримувати нашу оборону. Водночас зросли видатки, якими держава підтримує відбудову в різних формах (у 2023 році — приблизно 28 млрд грн). Як бачимо, роль держави в економіці істотно зросла, і це типова ситуація для всіх воєнних економік. Але є й тенденції, на які варто звернути увагу. Зокрема, коли ми розрахували споживання, то побачили, що в нас зросла частка імпорту в покритті внутрішнього попиту. Показники такі: якщо у 2021 році частка імпорту була 14%, у 2022-му — 22%, то у 2023-му — 23%. Тобто присутність імпорту будівельних матеріалів на внутрішньому ринку збільшилася, тому ми з цього робимо висновок: навіть ті кошти, які витрачаються на публічні закупівлі, можуть значною мірою піти на імпорт. Це при тому, що в нас є своя розвинута галузь будівельних матеріалів, що є негативною тенденцією загальною для теперішньої ситуації.

Окремо хотілось би зупинитися на прогнозованих показниках кількості будівельних матеріалів для відновлення країни в майбутньому, враховуючи відбудову зруйнованого і здійснення нового будівництва. Але спочатку варто зважити на те, що руйнування тривають, і кількість зруйнованого житла та інфраструктури постійно зростає. Приміром, станом на 1 листопада 2022 року було зруйновано і пошкоджено близько 74 млн м² житла, а станом на кінець минулого року — 89 млн м². На жаль, частка приміщень, які повністю зруйновані, зросла більш інтенсивними темпами. Це пов'язано з такими містами, як Бахмут, та іншими населеними пунктами, де йде запекле протистояння.

Повертаючись до питання показників кількості будівельних матеріалів для відновлення країни, хочу зауважити: з огляду на розуміння, що не будуть відбудовуватися ті типи споруд, які були там історично, було застосовано коефіцієнти та взято типові моделі цих будинків. На жаль, у нас є дані на листопад 2022 року. Зрозуміло, що вже минуло багато часу і вони потребують оновлення, але навіть з того, що вже є, видно, що на той час у нас була потреба в 62,8 млрд доларів для того, щоб виробити будівельні матеріали, які були нам потрібні.

Звичайно, зараз ця цифра значно зростає. Але вкотре хочеться звернути увагу на колосальні обсяги та важливість залучення саме вітчизняних виробників. Для прикладу, у нас було розраховано цифру щодо потреб цементу, що у фізичній вазі становила приблизно 35 млн тонн.

Стосовно загальної потреби ринку в будівельних матеріалах для відновлення, то станом на 1 листопада 2022 року вона становила 62,8 млрд доларів. Це приблизно 250 найменувань. З них для подальшого дослідження було виділено 31 позицію основних будівельних матеріалів, на які припадає 80% витрат. При цьому в річному вимірі з розрахунку темпів відбудови в 3 роки та з урахуванням сумарно очікуваного звичайного споживання й додаткового на потреби відновлення ця цифра становитиме 24,5 млрд доларів на рік. І це знову станом на 1 листопада 2022 року.

Також варто зауважити, що ситуація стосовно профіциту чи дефіциту потужностей у нас постійно змінюється. Втім, наявні потужності сектору демонструють високий рівень готовності покрити попит на будматеріали на етапі відновлення. За оцінками (станом на 1 листопада 2022

року), вітчизняні підприємства можуть виробити близько 90% будматеріалів, необхідних на етапі відновлення.

Із загального переліку основних будматеріалів в Україні відсутнє виробництво листового скла і електророзподільних щитів УТР. Ще за деякими позиціями (бетон, мінвата і ПВХ-профіль) наявних потужностей недостатньо для покриття очікуваного попиту під час відновлення. Звичайно, варто враховувати і те, що із продовженням війни та зростанням обсягу руйнувань здатність сектору покрити попит буде зменшуватися.

На завершення хотілось би наголосити, що саме економічна політика стимулювання галузі має допомогти щодо низки питань, які в обставинах війни не можуть бути вирішені лише силами підприємців. Так, ключові заходи політики мають стосуватися:

- стимулювання і підтримки попиту;
- бронювання ключових спеціалістів;
- допомоги у вирішенні питань забезпечення автономною електроенергією;
- доступу до недорогого кредитування, зокрема інвестиційної діяльності;
- підтримка капітальних інвестицій у розвиток потужностей, зокрема у їх страхування.

Павло Качур, голова Асоціації виробників цементу «Укрцемент», підтримав слова попереднього спікера про важливість залучення саме вітчизняного виробника до відбудови України та підтвердив зацікавленість учасників Асоціації в тому, щоб у частині такого будівельного матеріалу, як цемент, бути спроможними на 100% забезпечити потреби ринку України:

— Якщо ми сьогодні не вирішимо питання максимальної локалізації ринку будматеріалів, то під час відбудови країни, навіть якщо й буде фінансова допомога, виділені кошти просто пройдуть транзитом, і економіка України з цього нічого не виграє. Також, за нашими оцінками, малоімовірно, що ми зможемо відбудувати нашу країну за три роки. Орієнтуючись на досвід інших країн, де траплялися стихійні лиха, на нашу думку, цей процес буде тривати близько 7-8 років, і пікове споживання припаде на період між четвертим та п'ятим роками. У зв'язку з цим відбувається перегляд потреб у кількості будівельних матеріалів для кожного року. Адаже загальна сума не міняється, і вона показує, скільки потрібно разом, але витрати на кожен рік будуть змінюватися через те, що сама країна і економіка, особливо людський фактор, який впливає на темпи будівництва, не зможуть забезпечити такий швидкий темп відбудови, як припускають зараз.

Натомість, за нашими оцінками, річне споживання буде виходити приблизно на цифру 12-12,5 млн тонн цементу. Для підрахунків ми брали до уваги низку показників. Зокрема, Кабмін оголосив, що до 2030 року чисельність населення в Україні буде становити 29,5 млн осіб, також є індикатор Організації Об'єднаних Націй, який показує, скільки споживається цементу на душу населення там, де відбувається активний розвиток.

Споживання на душу населення у 2021 році досягло максимального рівня — 260 кг на душу населення. При

споживанні цементу на рівні 350 кг ООН зараховує таку країну до переліку тих, що розвиваються. Якщо Україна досягне показника 400 кг на душу населення, то сумарне споживання буде на рівні 12 млн тонн (для 14 млн тонн = 475 кг). На піку відбудови сумарна потреба в цементі не перевищить 12 млн тонн. Планується будівництво двох клінкерних печей загальною потужністю 2 млн тонн клінкеру, що еквівалентно 2400 тис. тонн цементу.

У принципі, ми готуємось і до інших варіантів, адже процеси можуть накладатися. Наприклад, у разі підтримки Європейського Союзу та реалізації спільних проєктів з розвитку інфраструктури тощо споживання цементу збільшиться, і ми маємо бути до цього готові.

Зокрема, ми маємо трьохетапний підхід. Перше — це будівництво двох клінкерних печей, що збільшить спроможність випуску цементу. На жаль, старт їх будівництва можливий тільки тоді, коли динаміка ринку покаже, що внутрішнє споживання вийшло на певний індикатор стійкого росту. Для себе такий індикатор ми бачимо в межах споживання в Україні 10-10,5 млн тонн цементу.

Наступний крок — це модернізація низки виробництв, серед яких Балаклея, яка сьогодні виведена з ринку, Краматорський завод «Пушка», який не працював багато років, але його відновлення і вихід на ринок є набагато легшим, ніж будівництво нового заводу.

Звичайно, такі проєкти теж мають свій період реалізації, вони складніші і триватимуть від 2 до 3 років.

Третій етап, який реально можливий для України і на який потрібно дивитись, як на потенційний, — це будівництво нових цементних заводів. Адже ми маємо хороші родовища для випалу клінкеру та випуску цементу. На мою думку, якщо ринок буде демонструвати стійку динаміку, то не можна виключати, що придуть інвестори, які будуть готові будувати цементні заводи з нуля.

Так, сьогодні ми в стані війни, але навіть за цих умов ми вже маємо певну адаптацію до воєнних дій. Тобто якщо 2022 рік був шоковий, і в нас споживання цементу впало до 4,6 млн тонн, хоча у передвоєнний рік цей показник був на позначці 10,5 млн, то у 2023 році відбулося певне пристосування до ситуації, і на кінець року ми маємо показник споживання в 5,4 млн тонн. Я вважаю, що у 2024 році не буде такого стрибка, але на зростання динаміки ми все ж таки очікуємо. За попередніми прогнозами, ми отримаємо десь приблизно 6 млн тонн внутрішнього споживання цементу.

Також хотілось би порушити питання державної політики щодо відбудови. Передусім я підтримую тезу про максимальну локалізацію, бо це єдиний варіант для розвитку економіки України та надходження до бюджету додаткових коштів. Але не менш важливим є питання захисту внутрішнього ринку.

Звичайно, ми усвідомлюємо, що країни, які будуть виступати донорами коштів, можуть поставляти сюди і будівельні матеріали. Але я вважаю, що в нас має бути окрема політика щодо країн, які нині, під час війни, не підтримують Україну. Погодьтесь, буде несправедливо, якщо такі країни скористаються нагодою і зароблять на українському ринку під час відбудови.

Ще один важливий аспект — розширення споживання. Безсумнівно, ми всі зацікавлені в тому, щоб після війни в Україну прийшли інвестиції. Але вони придуть тільки тоді, коли в нас дійсно буде повага до інвестора, як внутрішнього, так і зовнішнього, коли держава буде сприяти цьому інвестору, і буде політика, яка показуватиме, що виробник — це та цінність, яка важлива для держави, бо він дає робочі місця та виплати до бюджету. Якщо така позиція щодо інвесторів в державі буде сформована, з'явиться додаткове джерело споживання будівельних матеріалів через будівництво нових виробничих потужностей. На мою думку, саме в комплексі таких підходів лежить шлях до стабілізації та зростання економіки України.

Костянтин Салій, президент Всеукраїнської спілки виробників будматеріалів, розповів про участь у відбудові виробників будівельних матеріалів, виклики галузі

та шляхи їх вирішення, а також про важливість імплементації Регламенту ЄС 305 (Закон України «Про надання будівельної продукції на ринку»):

— Хочу зазначити, що війна перевіряє наших виробників на міцність. Водночас воєнній дії супроводжуються появою нових споживачів усіх видів будівельних матеріалів. Насамперед це Міністерство оборони (відбудова військових містечок,

аеродромів, сховищ тощо) і Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, яке буде відбудовувати інфраструктуру. При цьому паралельно буде здійснюватися житлове будівництво компаніями та приватними особами. Тобто може виникнути ситуація, коли одночасно буде потрібна велика кількість будматеріалів. З урахуванням цього ми вже зараз шукаємо рішення, щоб у подальшому запропонувати суспільству, державним органам влади та міжнародним донорам спільну позицію для розуміння потреб та способів їх вирішення.

Є проблеми і з нормативною базою. Наприклад, у нас відсутні державні стандарти саме з переробки будівельних матеріалів та відходів руйнації. Натомість, за попередніми оцінками, Україна має понад 100 млн кубічних метрів відходів руйнації. Тож, як бачимо, питань багато, і роботи теж. Але ми працюємо.

Артем Приймаченко, директор MC-Bauchemie Ukraine, розповів про інвестиції компанії в розвиток інноваційних рішень та технологічні розробки у сфері ремонту, захист бетону та залізобетонних конструкцій, а також підготовку кваліфікованих кадрів:

— В Україні ми присутні з 2005 року. Багато матеріалів ми виготовляємо саме на українському виробництві. Маючи доволі вагомий досвід роботи в Україні, хотілось би сказати кілька слів щодо тих напрямів, де ми працюємо. Так, якщо говорити про хімічні добавки до бетону, то наші основні клієнти

— це виробники бетону. При цьому, розглядаючи окремо категорію виробників товарного бетону та збірного залізобетону, варто зауважити, що їх рівень виробництва досить високий, який ще треба пошукати в Європі.

У свою чергу, ми беремо участь у багатьох проєктах різного спрямування, у тому числі інфраструктурних. Так, сьогодні на перший план вийшли потреби, які спричинені війною, але я вірю, що ті розробки, які вже пройшли апробацію, матимуть попит. Наприклад, укочуваний бетон. Це економічний варіант бетонних доріг для окремих категорій доріг.

Тобто хотілося б сказати, що технологія виготовлення бетону в Україні досягла досить високого рівня. Інша справа — це ремонт бетону. В Європі ремонт бетону — це велика потужна галузь. Адаже, приміром, не завжди потрібно зносити міст і будувати його з нуля. У багатьох випадках значно дешевше здійснити так званий структурний ремонт бетону і привести міст до всіх необхідних показників і норм його експлуатації. На жаль, в Україні стан галузі ремонту бетону, якщо можна говорити, що така галузь є, приблизно відповідає 80-м рокам минулого століття в Німеччині.

Зі свого боку, ми намагаємося розвивати цей напрям, і, наприклад, спільно з Київським національним університетом будівництва і архітектури розробили курс для студентів та підрядників із теми ремонту бетону. Окрім цього, разом з українськими вченими написали перший підручник в Україні про системи ремонту й захисту бетонних та залізобетонних конструкцій та ін.

Підсумовуючи результати зустрічі, можна зазначити, що технології виготовлення будівельних матеріалів в Україні представлені на дуже високому рівні, учасники галузей активно залучені у виробництво різноманітних видів оборонних споруд, і загалом виробники будівельних матеріалів готові до відбудови. Головна умова відбудови та нарощення виробництва будівельних матеріалів — це закінчення війни. Для нас цього достатньо, щоб працювати на 100% своїх можливостей.

**ІНФОРМАЦІЙНИЙ СЕРВІС
СУДОВА ПРАКТИКА
ЗАКОНОДАВСТВО
ПРЕЦЕДЕНТИ**

Pravo.in.ua
+38 050 604 84 63

СИСТЕМА МОДУЛЬНИХ ФІТИНГІВ UPONOR RS

Професійні будівельники завжди обирають перевірені та гарантовані рішення. Тому фахівці роками покладаються на продукцію Uponor. Наприклад, система фітингів Uponor Riser System (Uponor RS) дає змогу реалізувати системи водопостачання, опалення та охолодження із труб MLC великих діаметрів аж до 110 мм і складається з трохи більше, ніж 40 елементів.

Переваги та інновації

Завдяки своїй модульній концепції система Uponor RS дає змогу реалізувати практично будь-яке рішення — до 500 різних комбінацій трійників, кутників, перехідників і навіть колекторів. При цьому основний обсяг робіт у разі використання системи Uponor RS, а саме різання, зняття фаски та опресування, проводять на монтажному столі, що дуже зручно. Також при встановленні труби в проектне положення здійснюється мінімум процесів, що особливо актуально під час роботи в обмежених умовах або під стелею. А зручна конструкція для модульної збірки для високотемпературних магістральних розподільників дозволяє легко запроектувати і сконцентрувати необхідні елементи для проекту на будмайданчику, адже самі фітинги та спеціальні допоміжні деталі допомагають цьому. Часто великою проблемою є реалізація відгалуження невеликого діаметра від стояків і магістралей, але з модульною конструкцією фітингів RS усе значно спрощується.

Тож перевагами системи RS для великих діаметрів є:

- Дуже проста технологія: достатньо вставити прес-фітинг у базову деталь та закріпити спеціальним хомутом.
- Безліч комбінацій та рішень різних вузлів системи лише з трохи більше, ніж 40 елементами.
- Вузли, зібрані з фітингів, які можна легко скоригувати будь-якої миті після монтажу.
- Традиційне колірне кодування діаметрів та повна сумісність із прес-інструментом Uponor.
- Спеціальні проставки, що дозволяють прокладати повороти практично під будь-яким кутом, а це досить зручно для труб великих діаметрів у складних системах багатоквартирних будівель.
- Складні та заплутані вузли, що реалізуються порівняно легко завдяки модульній конструкції фітингів системи RS.

Uponor — провідний постачальник сучасних технологій та інфраструктурних рішень. За останні 25 років компанія виготовила понад 500 млн муфт для трубопроводів. Протягом десятиліть Uponor відома як компанія, що відрізняється інноваціями та новими продуктами і постійно проводить дослідження та розробки у тісній співпраці зі спеціалістами будівельного сектору, тим самим забезпечуючи отримання більш якісних продуктів. Компанія SANSTORE є українським виробником комплектуючих для теплої водяної підлоги, а також імпортує товари від європейського бренду Uponor.

Про рішення, які дозволяють реалізувати проекти швидко та якісно, розповів Олександр Зінченко, директор напряму «Опалення, водопостачання та кондиціонування» SANSTORE.

Uponor RS Адаптери під металопластик

- Луджена латунь.
- Прес-гільза з алюмінію.
- Для металопластикових труб 16-32 мм.

- Луджена латунь.
- Прес-гільза з нержавіючої сталі.
- Для труб MLC 40-110 мм.

Uponor RS Адаптери під PE-X та PE трубу

- DR-латунь.
- Адаптер під Q&E
- З'єднання труб PE-Ха за допомогою системи модульних фітингів RS.

- DR-латунь.
- Адаптер WIPEX
- З'єднання труб PE-X та PE за допомогою системи модульних фітингів RS.

Важливі деталі

Простота використання є дуже важливою в Uronor. Це в деталях відображено в конструкції системи Uronor RS. Адже при встановленні Uronor RS не потрібно калібрувати або видаляти задирки. Ви отримаєте готове з'єднання всього за кілька кроків:

1. Вставте трубу у фітинг. Відріжте трубу спеціальним інструментом під прямим кутом і зніміть внутрішню фаску. Після цього вставте фітинг до упору, переконайтеся, що трубу видно в оглядовому віконці.
2. Опресування. Використовуючи обойму відповідного діаметра і колірною кодування, а також універсальну прес-насадку, опресуйте фітинг до кінця.

3. З'єднання прес-модуля з базовою деталлю. Просто щільно зімкніть відповідні частини базової деталі та прес-модуля — завдяки спеціальній технології з'єднання реалізується швидко, просто і герметично.
4. Наприкінці вставте пластиковий фіксатор в отвір базової деталі, проштовхніть його до кінця і зафіксуйте. З'єднання готове!

Як бачимо, фітинги RS дають змогу організувати легкий перехід труб різного типу та діаметра; зібрати колектори великих діаметрів (2» та 3») з простим підключенням фітингів; виконати різні варіанти з'єднань базових деталей; використовувати як місце кріплення труб. Крім того, система модульних фітингів Uronor RS представлена як для металопластикових систем, так і для систем PE-Xa.

Uronor RS Переходи на різьбу/фланець

- ▶ Фланець PN16, 8 болтових з'єднань.
- ▶ Луджена латунь.
- ▶ Для труб 65-100 мм.

- ▶ Адаптер із зовнішньою різьбою.
- ▶ Луджена латунь.
- ▶ Для труб 1½" - 3".

- ▶ Адаптер з внутрішньою різьбою.
- ▶ Луджена латунь.
- ▶ Для труб 1½" - 3".

Система модульних фітингів Uronor RS

RS 2 – 2"
RS 3 – 3"

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ХОЛОДИЛЬНОГО ОБЛАДНАННЯ ТА ТЕХНІКИ В УКРАЇНІ

фото: freepik.com

Техніка низьких температур має широку сферу застосування, і без неї неможливе існування людства. Зокрема, її використовують у харчовій, хімічній, нафтовій, газовій промисловості, для опріснювання води, у медицині та будівництві. Тобто низькотемпературна техніка та технології важливі для підтримки базових потреб, на яких і будується наше майбутнє. Україна завдяки своєму багатому промислому досвіду та технічним ресурсам відкриває нові можливості для інвестицій у секторі холодильної техніки й обладнання. Цей сектор надає великий діапазон можливостей — від виробництва компонентів до розробки передових технологій, що створює привабливі умови для інвесторів.

Холодильні вітрини і шафи становлять найбільшу частку комерційного холодильного обладнання. Серед тенденцій — застосування інверторних технологій у холодильній техніці. Оскільки витрати на електроенергію постійно зростають, інверторне енергозберігаюче обладнання стає все більш популярним.

При цьому галузь холодильного обладнання відрізняється від галузі кондиціювання повітря, адже ринкове проникнення інверторної технології в холодильному секторі все ще перебуває на низькому рівні, тоді як клієнти понад усе цінують надійність і якість обслуговування.

Більшість постачальників холодильного обладнання України — це компанії-дилери західних виробників, що

Короткий огляд ринку

Основними ринками холодильного обладнання в Європі вважають Німеччину, Францію, Велику Британію, Італію та Іспанію, і кожен з них має свої унікальні характеристики. Наприклад, ринку Німеччини властиві високі стандарти якості, тоді як регіон Південної Європи концентрується на вимогах до співвідношення ціни та якості. Україна сьогодні не входить у цей ТОП, але останнім часом можна бачити стрімкий розвиток вітчизняного ринку холодильного обладнання. При цьому основними споживачами є власники підприємств торгівлі, великих супермаркетів та закладів громадського харчування. До 2022 року кількість споживачів холодильного і морозильного обладнання щороку збільшувалась, тому на ринку відбувався стрімкий розвиток.

займаються виробництвом збірних агрегатів на базі імпортних комплектуючих. Великий попит спостерігається на європейські бренди.

Потреби та пропозиція

Дефіцит кваліфікованих спеціалістів та небажання інвестувати в навчання і розвиток працівників призводять до низького рівня обслуговування обладнання та необхідності його ремонту. На жаль, така проблема існує і на ринку холодильної техніки та обладнання. Одне з рішень — популяризувати виробничі професії серед молоді.

На виставці KyivBuild Ukraine було представлено конкурсний проект, організований кафедрою теплоенергетики та холодильної техніки Національного університету харчових технологій (НУХТ). Головна ідея полягала у започаткуванні конкурсу за стандартами World Skills, який має стимулювати розвиток компетенції в сегменті «Холодильна техніка та кондиціонування повітря» в рамках World Skills Україна.

Конкурс складався з кількох етапів:

- 1. Теоретичне тестування.** Перший етап конкурсу полягав у проведенні теоретичного тестування в онлайн-форматі. Тест містив запитання з охорони праці, холодильної техніки та монтажних робіт.
- 2. Електромонтаж.** Наступний етап конкурсу був присвячений електромонтажу. Учасники демонстрували свої навички, виконуючи базові операції, такі як пуск 3-фазного електродвигуна.
- 3. Професійна навичка.** Останній етап конкурсу був присвячений професійним навичкам спеціаліста з холодильної техніки, зокрема обробці мідних труб. Учасники мали створити логотип Chill Pro як частину цього завдання.

Метою конкурсу було підтримати здобувачів освіти, які втратили зацікавленість у навчанні внаслідок дедалі більшого поширення його дистанційної форми. І це, однозначно, вдалося. Більше того, з'явилися спонсори, готові надати підтримку. Організатори виставки також зацікавлені у проведенні схожих заходів. Щодо кадрового потенціалу, такі проекти спрямовані на поліпшення ситуації з набором студентів до навчальних закладів.

«Люди, які працюють у цій галузі, можуть займатися різними видами діяльності, зокрема це можуть бути сервісники, оператори компресорних цехів, інженери, технічні директори і керівники відділів: проектування і монтаж холодильного обладнання для різних об'єктів; менеджмент і продаж; проведення енергоаудиту холодильних систем, що охоплює все, пов'язане з холодом, тепловими насосами та кондиціонуван-

ням повітря», — зазначив Олексій Пилипенко, доцент кафедри теплоенергетики та холодильної техніки Національного університету харчових технологій (НУХТ) і організатор конкурсу на KyivBuild Ukraine.

Наука та освіта як ключовий фактор

Не можна не погодитися з тим, що важливо, коли наука і ринок взаємодіють. Адже це підвищує як технологічні, так і економічні показники. Наприклад, спеціалісти кафедри теплоенергетики та холодильної техніки Національного університету харчових технологій (НУХТ) брали участь у розробці професійного стандарту енергетичного аудитора процесів, а також розробляли професійний стандарт «Майстер з монтажу, обслуговування, ремонту та налагодження теплових насосів».

Також варто зауважити, що одним із ключових напрямів роботи кафедри є зелене будівництво та енергомодельовання. Кафедра є одним із засновників Ukrainian Green Building Council, що допомагає людям краще розуміти європейські будівельні норми та проводить енергомодельовання за допомогою спеціалізованих програм.

Загалом українські вчені та інженери активно працюють над розробкою нових холодильних агентів, які відповідають вимогам Кігалійської поправки до Монреальського протоколу. Нові агенти мають потенціал сприяти значній економії енергії та підвищити ефективність холодильних систем.

Не менш важливо, що в Україні є університети та інститути, які пропонують освітньо-професійні програми з холодильної техніки та технологій і готують спеціалістів, які можуть продавати, ремонтувати та обслуговувати холодильну техніку, проектувати, монтувати й обслуговувати промислове холодильне обладнання. Наприклад, Національний університет харчових технологій, кафедра теплоенергетики та холодильної техніки, м. Київ; Одеський національний технологічний університет, Навчально-науковий інститут холоду, кріотехнологій та екоенергетики, м. Одеса; Державний біотехнологічний університет, м. Харків.

Тож, як бачимо, холодильне обладнання та техніка в Україні є перспективним напрямом для інвестицій. Ця галузь пропонує широкий спектр можливостей для бізнесу — від виробництва комплектуючих і розробки нових технологій до створення обладнання та формування освітніх програм. З огляду на поточний стан ринку і перспективи розвитку, інвестиції в низькотемпературну техніку та технології в Україні можуть забезпечити значні переваги. Відповідно, інвестори, які зацікавлені в цій важливій галузі, мають багато можливостей для вигідного вкладення коштів.

СЕКТОР СОНЯЧНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ: ПОТОЧНИЙ СТАН ТА НОВІ ВИКЛИКИ

фото: freepik.com

Сонячна енергетика є відносно новою галуззю електроенергетичного сектору України, але вона має досить високі шанси на активний розвиток. Адже, за оцінками фахівців, понад 80% території України є придатними для розвитку системи СЕС. Про поточний стан української сонячної енергетики, ключові виклики та ризики, а також про перспективи галузі розповіли учасники ринку.

— Починаючи з 24 лютого 2022 року об'єкти української енергетики перебувають під постійними нападами російських військових. Енергосистема витримала сотні таких атак і навіть пережила перший у своїй історії блекаут. Загалом пошкоджено більше половини енергетичної інфраструктури України. За спільною оцінкою Програми розвитку ООН (ПРООН) і Світового банку,

Загальний стан та перспективи

Без стабільної роботи енергетики неможливе ефективне функціонування економіки. До початку повномасштабної агресії українська енергетична галузь була однією з найбільших у Європі. Встановлена потужність електростанцій, що входять до об'єднаної енергосистеми України, у лютому 2022 року становила приблизно 37 ГВт. У якому стані нині перебуває сонячна енергетика в Україні, чи є зараз перспективи для «зеленої» енергетики, як можливо вийти з кризи та як цьому може сприяти Асоціація сонячної енергетики? На ці та інші питання відповів **Владислав Соколовський**, голова правління Асоціації сонячної енергетики України:

збитки, нанесені енергетичній інфраструктурі України, у минулому році вже перевищували \$10 млрд. Станом на квітень 2024 року ситуація значно погіршилася. Сонячна енергетика є частиною об'єднаної енергосистеми України, тому поточну ситуацію необхідно розглядати комплексно. Не менше 13% промислових сонячних електростанцій зазнали руйнувань або пошкоджень. Також більше 950 МВт встановленої потужності СЕС опинилися на окупованих територіях. Це 62 промислові сонячні електростанції, не рахуючи малі, до 30 кВт домашні СЕС. На вільній території України розташовані близько 5900 МВт промислових СЕС та понад 1200 МВт домашніх малих СЕС, які також зазнають суттєвих втрат унаслідок бойових дій. На початок 2022 року було приблизно 45 тис. просьюмерів. Ідея просьюмерської енергетики полягає в тому, щоб кожне домогосподарство виробляло власну енергію, тим самим стаючи незалежним від постачання електроенергії. Водночас надлишки, вироблені просьюмерами, повертаються в мережу, щоб у момент підвищеного попиту

споживачі могли використати електроенергію. Наразі, за оцінками нашої Асоціації, кількість просьюмерів збільшилася орієнтовно на 9 тис. і перевищила 54 тис.

Протягом 2022 року було введено 220 мВт потужності сонячних електростанцій, з яких 22 об'єкти до 1 мВт та 206 мВт СЕС домогосподарств. У 2023 році, за неповними даними, побудовано 115 мВт СЕС. Минулого року багато нових СЕС забезпечувалися системами акумуляції енергії (energy storage). Однак оцінити загальну та відповідну ємність energy storage, встановленої на конкретній СЕС, наразі важко.

Серйозною проблемою для всієї енергетики України стало накопичення дебіторської заборгованості на ринку електричної енергії. На сектор сонячної енергетики серйозно впливає заборгованість державного підприємства «Гарантований покупець» перед промисловими виробниками відновлюваної енергії за «зеленим» тарифом. Це зумовлено воєнними діями, застосуванням не ринкових механізмів для формування ціни на електроенергію для населення, зниженням платоспроможності споживачів і затримками у розрахунках. Рівень оплати державного підприємства за 2022 рік становив 55,5% від передбаченого українським законодавством. У 2023 році обсяг розрахунків збільшився до 77,3%.

На кінець вересня 2023 року загальний борг компанії «Гарантований покупець» перед виробниками відновлюваної енергетики перевищував 35 млрд грн. Однак на

початку цього року ситуація покращилася, і борги зменшилися до рівня 23 млрд грн. Ускладнює можливість розвитку непростий, формалізований порядок приєднання до електромереж та збільшення потужності енергоустановок. Також проблеми посилюються наявними пошкодженнями обладнання, спричиненими воєнними діями. Це, у свою чергу, зменшує обсяги виробництва електроенергії СЕС та призводить до зростання заборгованості перед вітчизняними й іноземними інвесторами, які вклали кошти у розвиток відновлюваної енергетики (ВДЕ).

«Енергетична стратегія України» передбачає до 2050 року встановлення 94 ГВт сонячних електростанцій. Інститут відновлюваної енергетики Національної академії наук України оцінює загальний потенціал потужності всіх джерел відновлюваних джерел енергії в Україні у розмірі приблизно 874 ГВт.

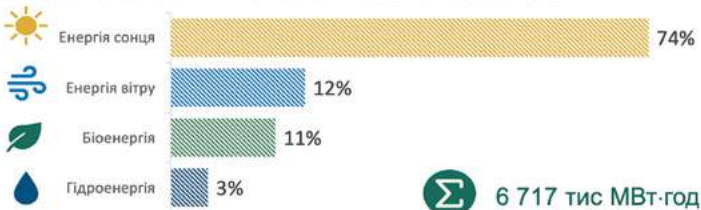
Найближчі цілі:

- Розвиток розподіленої генерації на основі у тому числі «зеленої» генерації. Це має забезпечити стійкість, надійність та, в перспективі, екологічність енергетики України.
- Повна інтеграція української енергетики в енергосистему ЄС.
- Впровадження гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії. Це потужний інструмент для розвитку «зеленої» енергетики та економіки України загалом. Вкрай важли-

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РІВЕНЬ РОЗРАХУНКІВ З ВИРОБНИКАМИ ЗА «ЗЕЛЕНИМ» ТАРИФОМ

10.10.2023

КУПЛЕНО ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ З 01.01.2023 РОКУ

СПЛАЧЕНО ГРОШОВИМИ КОШТАМИ ЗА КУПЛЕНУ ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГІЮ З 01.01.2023 РОКУ*

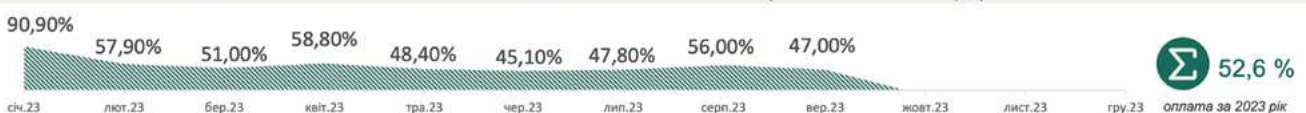

ЗАБОРГОВАНІСТЬ НЕК «УКРЕНЕРГО»

Σ 29,9 млрд грн*

- Борг НЕК «Укренерго» за Послугу в частині ВДЕ (Послуга жовтня-грудня 2022 року та січня-вересня 2023 року (без врахування частки врегулювання небалансу)
- Розрахунки за березень 2022 – вересень 2023 року здійснено з урахуванням положень наказів Міністерства № 140 від 28.03.2022, № 206 від 15.06.2022.

СПЛАЧЕНО ЗА ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГІЮ З 01.01.2023 РОКУ ЗА 2023 РІК (У РОЗРІЗІ МІСЯЦІВ)

СПЛАЧЕНО ЗА ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГІЮ З 01.01.2022 РОКУ ЗА 2022 РОКИ (У РОЗРІЗІ МІСЯЦІВ)

СПЛАЧЕНО ЗА ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГІЮ З 01.01.2021 РОКУ ЗА 2021 РІК (У РОЗРІЗІ МІСЯЦІВ)

Джерело: ДП «Гарантований покупець»

вим є визнання українських гарантій походження в країнах ЄС. У разі остаточного впровадження цього механізму продукція, вироблена в Україні та експортована до ЄС, не буде додатково оподатковуватися «карбованим» податком на території Євросоюзу.

Досягненню поставлених цілей допоможуть:

- Повний перехід на ринкові механізми формування цін на електроенергію на всіх сегментах ринку.
- Синхронізація українського законодавства у галузі енергетики з відповідними нормативними актами ЄС.
- Впровадження державним Регулятором (НКРЕКП) більш дієвих стимулів для операторів системи розподілу (колишніх Обленерго) з метою зацікавлення останніх збільшувати можливість для приєднання сонячних електростанцій до електромереж.
- Зменшення монополізму операторів системи розподілу.
- Звільнення окупованих територій. Впровадження механізму фінансової компенсації за нанесені збитки та страхування сонячних електростанцій від пошкодження під час воєнних дій.

Асоціація сонячної енергетики України (АСЕУ) постійно стежить за поточною ситуацією в енергетичній галузі та залучена до більшості важливих процесів у секторі відновлюваної енергетики. Спілка — найбільша неприбуткова громадська організація учасників сонячного ринку в Україні. Ми представляємо інтереси промислових сонячних станцій; українських та іноземних інвесторів; компаній, які здійснюють проектування, будівництво й обслуговування

СЕС; виробників та імпортерів обладнання для сонячних станцій та власників домашніх СЕС. Спілота АСЕУ налічує понад 7 тис. осіб.

Наша громадська організація реагує на складні виклики, насамперед спричинені воєнними діями. Йдеться про юридичну та експертну допомогу пошкодженим СЕС, розроблення подальшої програми дій задля «лікування хвороб» галузі, підготовку умов для сталого розвитку. Спілка не може залишити своїх учасників без підтримки.

Сонячна енергетика, як і вся країна, перебуває під значним тиском через воєнну агресію. Однак завдяки внутрішнім резервам, євроінтеграційним процесам та міжнародній підтримці українська сонячна енергетика зможе розкрити весь наявний потенціал. Енергосистема України витримує потрясіння війни і має стати «антикрихкою».

Оцінка від гравців ринку

Попри шалені збитки, пошкоджені об'єкти генерації і відтік кадрів у галузі, більшість українських компаній намагаються зробити все можливе для відновлення роботи свого бізнесу, збереження робочих місць та своєчасної сплати податків. У доповнення до оцінки галузевої асоціації ми опитали гравців ринку, щоб краще зрозуміти реальний стан галузі та дізнатися їхні думки щодо перспектив.

Віктор Кондратюк, компанія «Екотехнік Україна»:

— Незважаючи на активні воєнні дії в Україні, сонячна енергетика активно розвивається. Основні напрями розвитку — це сонячні станції для власних потреб на підприємствах, у торгових центрах, школах, лікарнях. Зокрема, дуже багато сонячних станцій встановлюється в торгових мережах та на АЗС, де основне споживання припадає на світлий період доби.

Встановлення сонячних станцій дає змогу економити кошти на електроенергії. Середня окупність проєктів — близько 3 років, а в подальшому підприємство користується власною електроенергією і стає менш залежним від постачальників електроенергії. Крім того, встановлення автономних систем дає змогу працювати у разі аварійних відключень електроенергії.

Одним з основних ризиків, які гальмують розвиток сонячної енергетики, є наш «неадекватний сусід», який розпочав війну. Багато підприємств готові ставити сонячні станції, але не можуть цього зробити через ризики втрат у результаті ракетних обстрілів чи атак дронів. У південних та східних областях, які наближені до лінії розмежування, розвиток сонячної енергетики фактично зупинився. Та і в центральних регіонах є ризики знищення та пошкодження обладнання. З цієї ж причини іноземні інвестори не готові вкладати кошти в сектор сонячної енергетики України, що також гальмує її розвиток.

На мою думку, на цьому етапі, доки триває війна, сонячна енергетика буде більше розвиватися в західних та центральних областях України, де ризики значно нижчі. Але після перемоги України сонячна енергетика буде активно розвиватися по всій країні. Я вважаю, що під час відбудови України в кожному проєкті будуть закладатися енергоощадні технології та сонячні електростанції. Будуть встановлюватися ав-

тономні сонячні системи, які дадуть змогу підприємствам та організаціям бути енергонезалежними. Перспективним напрямом розвитку є встановлення сонячних станцій на дахах шкіл, лікарень та інших закладів бюджетної сфери. Україна має можливість стати лідером у Європі з використання альтернативних джерел електроенергії.

Ірена Брик,
компанія ISO Company:

— За прогнозами європейських експертів, сонячна енергетика у Європі у 2024 році вперше буде лідером за приростом вироблення електроенергії в усьому енергетичному секторі. Чи може похизуватися такими показниками Україна? Поки що ні. У нас, у принципі, з енергетикою ситуація мегаскладна, і ми всі це бачимо і розуміємо. Щоб зрозуміти, як охарактеризувати загальний стан сонячної енергетики в Україні, потрібно домовитися спочатку про те, від чого ми відштовхуємося і з чим порівнюємо показники.

З огляду на те, що у нас — неоголошена війна, я вважаю, що із сонячною енергетикою все набагато краще, ніж могло б бути в цій ситуації: «зелена» енергетика точно розвивається динамічно.

Забери в людини електроенергію, і вона автоматично стане первісною — з цим важко посперечатися чи щось додати. Саме блекаути й енергетична нестабільність мотивують українців шукати альтернативні способи жити більш-менш комфортно, і сонечко тут є одним із перших помічників — сонячні електростанції продемонстрували свою ефективність і створили важливий енергетичний баланс у загальній енергосистемі в ці важкі часи.

Україна взяла курс на ЄС і автоматично наближає законодавство в цілому і альтернативки зокрема до його норм. Нарешті, хоч і не скрізь, та все ж таки з'явився наразі працюючий закон про нетбілінг — механізм, на який давно чекав бізнес, що добряче потерпає від тарифів на електроенергію. Саме СЕС є ідеальним помічником і пігулкою в цій ситуації для підприємств, адже окупність сонячних систем знизилася втричі — від 6-8 років до 1,5-2,5 року. Передбачені законом зміни дозволять домоволодінням та підприємствам розпоряджатися електроенергією, яку вони виробляють.

«Сонце» сьогодні активно кредитують банки, є безліч грантових програм від різних фондів і фундацій, активно впроваджують сонячну альтернативку на об'єктах критичної інфраструктури — в лікарнях, амбулаторіях тощо. Уже є перший учасник ринку з ліцензією на зберігання енергії, і це лише старт в історії Storage System, яка так необхідна нині Україні. Попереду багато важливих проєктів — наприклад, ПрАТ «Укргідроенерго» запланувало встановлення систем накопичення обсягом 212 МВт та сонячних станцій потужністю 63,9 МВт як додаткового джерела для забезпечення потреб ГЕС.

Станом на сьогодні встановлена потужність відновлюваних джерел в країні перевищила позначку в 10 ГВт, і лише СЕС за останній рік встановлено на близько 500 МВт енергетичних потужностей.

Ми живемо в країні, яку щодня атакують ворожі ракети, цілячись саме в енергетичний сектор найбільше. Тож ризик номер один оголошувати, думаю, немає сенсу. Якщо дивитися на нинішню ситуацію загалом і глобально, то не лише Україна розвивається стрімко в цій ніші. Наразі со-

нячна енергетика — це глобальний тренд, і інтерес та апетити до «сонця» зростають щодня дедалі більше. Ми часто можемо спостерігати дефіцит обладнання, яке досить важко сьогодні потрапляє в Україну, а виробництва свого ще довго не буде. До того ж основним лідером-виробником обладнання для СЕС є Китай, і частина топових китайських компаній підпадає під санкції, що звужує можливості отримати потрібні продукти в принципі.

Та і з законодавством України ще не все ок — воно тільки починає свій шлях до адаптації до міжнародних стандартів, і трансформація ринку «зеленої» енергетики ще попереду.

Насправді у нас суттєво змінилися і продукт, і клієнт порівняно з періодом до повномасштабного вторгнення. Тож, я вважаю, що якщо ми не братимемо до уваги тих ситуацій, де було багато втрат у «сонці», сьогодні із сонячною енергетикою у нас усе відносно добре, і перспективи бути однією з «найзеленіших» держав Європи — дуже реальні. Попереду цікаві й буремні часи водночас — це безсумнівно.

Олексій Колесников,
компанія IQ Solar:

— Сонячна енергетика в Україні пережила значний ріст в останні роки. Країна має великий потенціал у цьому секторі завдяки сприятливим кліматичним умовам та відносно низьким витратам на встановлення сонячних електростанцій. Реалізація різних програм підтримки відновлюваної енергетики також стимулювала розвиток цієї галузі.

На сьогодні одним із головних викликів є нестабільність законодавства та регуляторних умов, що може зумовлювати невизначеність для інвесторів. Також зміни ціни на енергію та нестабільність в енергетичній політиці можуть вплинути на прибутковість сонячних проєктів. Важливими факторами є інфраструктурні обмеження, зокрема технічні, а також недостатній розвиток мережі.

Щодо перспектив сонячної енергетики в Україні, то вони великі. За наявності правильних стратегій розвитку, підтримки з боку держави та технологічного просування сектор сонячної енергетики може стати важливим компонентом енергетичної системи України, сприяючи її економічному зростанню та стабільності.

Роман Кузневий,
компанія Suncloud:

— На жаль, Україна переживає дуже складні часи. Це стосується не лише енергетики, а й усіх інших сфер. Унаслідок повномасштабного вторгнення збільшився обсяг насамперед сонячної енергетики. Вдалося зробити домашні електростанції більш доступними та більш простими в користуванні по всій Україні. Тепер сонячна електростанція — це не просто «пасивний» дохід від «зеленого»

тарифу, а передусім система безперебійного живлення. Сонячна енергетика невпинно збільшує свої обсяги, з кожним роком стає все більше приватних та юридичних осіб, які «користуються» сонцем задля комфорту й економії.

ПРОФЕСІЙНА БІЗНЕС-ЗУСТРІЧ PROFVENTFASAD 2024 РОКУ

Друга бізнес-зустріч ProfVentFasad зібрала всіх, хто активно працює над розвитком свого бізнесу та України, спрямовуючи зусилля на досягнення економічної стабільності та процвітання країни. Основну частину учасників зустрічі становили виробники і дистриб'ютори фасадних систем, лідери проєктних бюро, представники будівельних організацій. У межах ділової програми учасники обмінялися думками щодо актуальних трендів, тенденцій та інноваційних рішень у сфері. Організатори: Prof Build та компанія Barks

Модератори:

Світлана Шах, головна редакторка журналу Prof Build

Олександр Петушков, виконавчий директор НЕБАУ, експерт з інвестицій та цифрового розвитку.

Відкрила захід Світлана Шах, CEO та головна редакторка журналу Prof Build. Організаторка висловила подяку Збройним Силам України за можливість для проведення таких зустрічей. Вона також подякувала учасникам заходу за підтримку галузі та активну участь, попри складні часи, партнерам і спікерам бізнес-зустрічі — за їхній внесок та сприяння.

Символічно, що дата проведення бізнес-зустрічі ProfVentFasad збіглася з 11-річчям журналу, який на сьогодні залишається єдиним друкованим профільним виданням, що виходить у друк на постійній основі. Журнал не тільки витримав випробування часом, а й збільшив кількість своїх випусків, а також розширив формат. Зокрема, торік журнал вийшов на міжнародний рівень — його англійська версія була представлена на виставці REBUILD у Польщі. Зараз готується новий англійський випуск, який незабаром вирушить до Америки.

З вітальним словом виступив **Віктор Лещинський, президент Національного експертно-будівельного альянсу України**. Він висловив підтримку українському народу в час війни, подякував ЗСУ за захист України, підкреслив

значення збереження робочих місць, сплати податків і забезпечення можливості для працівників заробляти гроші для своїх сімей, називаючи це «економічним фронтом», який повинен бути сильним і стабільним, незалежно від ситуації в країні. На думку експерта, українські виробники, які співпрацюють з європейськими партнерами, сьогодні роблять значний прорив, і кожна дія, яку робить будівельна галузь, є стабільним дока-

зом того, що Україна живе і має економічний потенціал на майбутнє. Більше того, українські будівельники переважно готові масово відбудовувати, розробляти нові конструктивні рішення, планувати свої міста та громади. Але це має відбуватися за підтримки європейців, але не під їх контролем. Також президент НЕБАУ вказав на проблеми галузі, зокрема з трудовими кадрами.

Насамкінець пан Віктор побажав усім, попри такі виклики, плідної співпраці на заході, міцного здоров'я, безпеки сім'ям і процвітання, навіть у нинішній нелегкий час для бізнесу, та висловив захоплення журналом Prof Build, який, на його думку, добре представлений як у друкованому, так і в інтернет-просторі.

Олександр Червак, виконавчий директор Конфедерації Будівельників України, приєднався до привітань та підкреслив важливість таких зустрічей: «Співпраця на всіх етапах між виробниками, монтажниками, архітекторами є вкрай важливою для якості монтажу та терміну служби системи утеплення фасадів. Важливо пам'ятати про застосування комплексного підходу до гармонізації усіх процесів для підвищення ефективності. Ми раді брати участь у таких

зустрічах, які розвивають сферу вентилязованих фасадів і будівельну галузь у цілому».

Пан Олександр зазначив, що, незважаючи на наявність проблемних питань, таких як нестача кадрів, труднощі логістики тощо, існує можливість для розвитку якості продукції, підвищення стандартів, у тому числі щодо пожежної безпеки. Згадав про ініціативу Комітету КБУ з питань будівельної продукції, яка була недавно започаткована. Зокрема, під час засідання комітету обговорювалися: процес пошуку можливостей для збільшення обсягів будівництва фортифікаційних споруд; проблеми стандартизації; перспективи використання інноваційних технологій; процес розробки технічних умов і проведення сертифікації; практичний досвід; напрацювання та здобутки імплементації положень 305 Регламенту ЄС; проблема кадрового дефіциту і перспективи бронювання працівників будівельної сфери тощо. Спікер закликав долучатися до таких ініціатив, висловив подяку виданню Prof Build, організаторам та учасникам і висловив надію на подальшу співпрацю.

Цьогоріч генеральним партнером заходу виступила компанія Würth – Ukraine. **Віктор Жинжер, менеджер із маркетингу**, подякував організаторам зустрічі за можливість долучитись та презентував передові технології, інструменти й кріплення, які виготовляє компанія і які можуть бути використані для монтажу фасадів, а також розповів про роль висококваліфікованих інженерів для якнайкращого результату. Зокрема, Würth – Ukraine — дочірнє підприємство німецького концерну Adolf Würth GmbH & Co. KG.

З 1993 року компанія постачає в Україну високоякісні матеріали й інструмент професійного рівня для ремонтних робіт, монтажу і технічного обслуговування виробничого обладнання, а також для ремонту та обслуговування автомобільного і вантажного транспорту, сільськогосподарської та вантажної техніки. Нещодав-

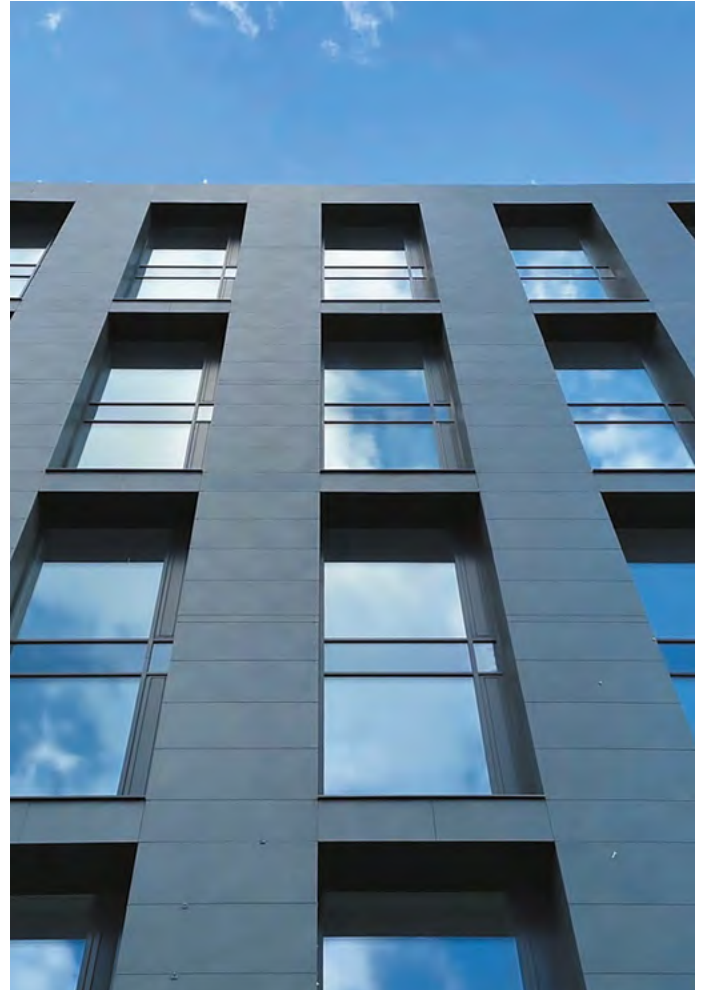
но компанія відкрила інноваційний центр для розвитку і створення інноваційних продуктів.

Окрім широкого асортименту товарів, Würth – Ukraine пропонує комплексні рішення з поставки витратних матеріалів, установку Orsy-системи організації складу, мобільних майстерень ORSYmobil та ін.

Дмитро Дрепін та В'ячеслав Коваль, представники KMD Facade Solutions, галузевого партнера ProfVentFasad, проінформували учасників про кращі рішення у сфері вентилязованих фасадів. Також під час виступу було розглянуто питання недосконалості нормативної бази та визначено низку проблем, які суттєво впливають на розвиток ринку НВФ. Приміром, тотальне копіювання, присвоєння чужих розробок та демпінг з боку підробок значною мірою діють

як стримувальні фактори для формування якісного підходу при виборі НВФ. На жаль, частка таких матеріалів у загальному обсязі ринку зростає. Так, якщо у 2006 році частка імпортованого товару становила 90%, то до 2024 року вона знизилася до 3%. Проте частка копій на ринку становить 54%. Як доповнення, представники KMD Facade Solutions презентували нові власні розробки та аргументували переваги компанії і систем KMD.

Законодавче регулювання: зміни та проблемні місця

Законодавче регулювання є важливою складовою будь-якої економіки. З плином часу зміни в законодавстві стають необхідними для врахування тих змін, які відбуваються навколо, а також технологічного прогресу та нових викликів. Будівельна галузь не є винятком, і те, наскільки швидко всі змінні будуть враховані в регулюванні галузі, залежить від здатності ринку до швидкої адаптації. Тож питання змін у нормативній базі щодо будівельної продукції загалом та вентиляційних фасадів зокрема стали однією з головних тем на бізнес-зустрічі.

Так, **Геннадій Фаренюк, директор ДП «Державний науково-дослідний інститут будівельних конструкцій»**, доктор технічних наук, професор, здійснив детальний аналіз нормативної бази в галузі проектування та оцінки конструкцій зовнішніх стін із фасадною теплоізоляцією з вентиляційним повітряним прошарком. Зокрема, говорячи про систему норм та стандартів, Геннадій Фаренюк окремо зупинився на вимогах щодо енергоефективності та надійності, де обов'язковою умовою є тепла надійність. Адже не може бути будинок енергоефективним, якщо його теплоізоляційна оболонка не є надійною за теплотехнічними показниками.

Не менш важливим було питання самої конструкції фасадної теплоізоляції зовнішніх стін будинків, яка є комплексом, що складається з набору виробів, які з'єднуються у збірну систему під час монтажу споруди. Він повинен мати характеристики, завдяки яким споруда після його встановлення забезпечуватиме необхідні енергетичні показники та показники безпеки під час експлуатації.

На жаль, в Україні залишається болючим питання якості комплекту, який потрапляє на будмайданчик. Адже згідно зі встановленими правилами на стадії проекту вказуються характеристики та вимоги до комплекту, і тільки за фактом його поставки можна оцінювати, наскільки він відповідає прописаному в проекті завданню. За словами гравців ринку, проблема з цього приводу є, і її не завжди можна вирішити. Плюс до всього виникають розбіжності стосовно вартості та логістики. Але в основі вирішення зазначеної

проблеми має бути питання якості. Тобто будь-який постачальник продукції має забезпечити ті характеристики, які закладені в проекті, адже це правила цивілізованого ринку. Звичайно, потрібно працювати над тим, щоб якомога більше вітчизняних виробників могли постачати свою продукцію на ринок України. Але виробники мають відповідати нормам і гарантувати якість.

Традиційним стало запрошення на ProfVentFasad представників ДСНС України. **Юрій Фещук, заступник начальника науково-дослідного центру протипожежного захисту — начальник відділу нормативно-технічного забезпечення ІДУ НД ЦЗ ДСНС України**, кандидат технічних наук, старший дослідник, презентував обґрунтування внесення змін до державних будівельних норм щодо забезпечення пожежної

безпеки фасадних систем та розкрив проблемні питання стосовно оцінювання забезпечення умов для обмеження поширення пожежі по фасадах будівель. Зокрема, до нормативно-правової бази, яка регулює зазначені питання, належать:

- Закон України від 02.09.2020 р. №850-IX «Про надання будівельної продукції на ринку»;
- Закон України від 05.11.2009 р. №1704-VI «Про будівельні норми»;
- ДБН В.2.6-33:2018 «Конструкції зовнішніх стін із фасадною теплоізоляцією. Вимоги до проектування»;
- ДБН В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги»;
- Державні будівельні норми за функціональним призначенням будинків.

Пан Юрій також представив на огляд наукові дослідження з порівняння вимог щодо улаштування фасадів і теплоізоляції будинків з низкою європейських держав (табл. «Порівняння вимог до улаштування фасадної теплоізоляції»). Результати свідчать, що більшість 7-9-поверхових будинків уже мають негорючу фасадну теплоізоляцію. Також було проведено аналіз чинної нормативної бази та інших джерел інформації. У результаті було виявлено прогалини в термінології, тому сьогодні починає вводитись нова система термінології щодо пожежної безпеки, зокрема щодо фасадних протипожежних перешкод.

№	Держава	Висота, м	Товщина теплоізоляції, мм	Клас реакції на вогонь
1.	Словаччина	≤ 22,5	< 100	B-s1, d0
		≥ 22,5	≥ 100	B-s1, d0 з п/п поксом
		> 22,5	< 100	B-s1 при h ≤ 22,5
2.	Австрія	≤ 6 пов (18)	< 100	A2-s1, d0 при h > 22,5
		> 6 пов (18)	≥ 100	B-s1, d0 з п/п поксом при h ≤ 22,5
				A2-s1, d0 при h > 22,5
3.	Литва	< 26,5		A2-d1 (зовн. шар) B-d1 (внутр. шар)
		≥ 26,5	≥ 100	A2-d1 (зовн. шар) B-d1 (внутр. шар) + п/п покс
4.	Чехія	< 12		≥ B-s1, d0
		12 < b < 30		≥ A2-s2, d0
5.	Німеччина	≤ 22,5		B (зовн. шар), E (внутр. шар) + п/п покс
		≥ 22,5		A – без п/п поксу
		< 7		A > 15 м
6.	Румунія	≤ 22,5		B з п/п поксом
		≥ 22,5		A1/A2
		< 7		B з п/п поксом
7.	Росія	7 ≤ h < 22,5		A
		≤ 30		B2 з п/п поксом
		≥ 30		A1
8.	Польща	< 75		K0
		≥ 75		HГ
		> 25		A1, A2-c1, A2-s2, d0
9.	Хорватія	< 25		A2-d1
		≥ 25		A2-d1 (2), A2-d1 (3)
		> 22		A1, A2-c1, d0, A2-s2

Приклади типових методик випробувань фасадних систем на пожежну небезпеку

Окремо було покроково розглянуто розроблене методичне забезпечення для розрахункової оцінки способів запобігання поширенню пожежі зовнішніми огорожувальними конструкціями. Воно передбачає спрощений метод розрахунку температури полум'я вздовж висоти фасаду із застосуванням емпіричних коефіцієнтів, які враховують конструктивне виконання фасадної системи та табличний метод оцінки і прогнозування можливості запобігання поширенню пожежі по зовнішніх огорожувальних конструкціях.

Ольга Сидорчук, керівниця юридичної компанії SEMBRA LAW, присвятила свій виступ темі законодавчого регулювання ремонту, реставрації, утримання фасадів будинків та споруд. Насамперед пані Ольга нагадала присутнім про різницю у визначеннях видів будівництва і про те, які з них потребують отримання дозволу на виконання будівельних робіт (капітальний ремонт та реставрація). При цьому винятком є роботи з теплової ізоляції введених в експлуатацію житлових будинків (стін, даху, горища, технічного, цокольного, підвального поверхів), що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із незначними (СС1) та середніми (СС2) наслідками. Далі експертка детально зупинилася на етапах отримання дозвільної документації для об'єктів категорій СС1 та СС2. Наприклад, для отримання необхідного пакета документів для СС1 потрібно пройти 4 етапи:

- Отримання права власності/користування земельною ділянкою.
- Отримання містобудівних умов та обмежень земельної ділянки/технічних умов. Отримання будівельного паспорту.
- Проектування об'єкта будівництва (Стадія П).
- Подання повідомлення про початок виконання будівельних робіт.

Щодо реставрації фасадів пам'яток, то тут, за словами керівниці юридичної компанії SEMBRA LAW, є два ключові моменти. Перший: реставрація та ремонт фасадів пам'яток здійснюються лише за наявності письмового дозволу органу охорони культурної спадщини на підставі погодженої з ним науково-проектної документації. Другий: роботи зі збереження об'єктів культурної спадщини проводяться згідно з реставраційними нормами та правилами, погодженими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони культурної спадщини. Будівельні норми та правила застосовуються у разі проведення робіт із збереження об'єкта культурної спадщини лише у випадках, що не суперечать інтересам збереження цього об'єкта.

На завершення виступу Ольга Сидорчук перелічила учасникам основні правила утримання фасадів. Зокрема, власники і користувачі будинків і споруд (їхніх частин, приміщень) зобов'язані: здійснювати роботи з підтримання фасадів будинків споруд, їх елементів у належному технічному стані для забезпечення архітектурно-естетичного вигляду та безпеки для пішоходів, мешканців, обслуговуючого персоналу; проводити ремонт елементів фасаду, покрівлі, своєчасне їх фарбування. При цьому роботи із проектування та виконання ремонту, реконструкції, реставрації, реабілітації, консервації фасадів будинків та споруд виконуються на підставі розпорядження відповідної районної державної адміністрації, а в межах зон охорони пам'яток, історичних ареалів міста — Київської міської державної адміністрації після

затвердження паспорта та на підставі контрольної картки про порушення благоустрою. Натомість паспорт фасаду будинку, споруди оформлюється як невід'ємна частина архітектурно-технічного паспорта об'єкта архітектури або окремим документом для наявних будівель і споруд, на які немає первісної проектної документації. Будь-які зміни стосовно фасадів, у тому числі щодо заміни опорядження, колористичного рішення, розміщення реклами, елементів інформаційно-комунікаційних систем та технологічного обладнання, обов'язково вносяться до архівного примірника паспорта на підставі погодженої проектно-дозвільної документації. Відповідно, роботи з опорядження фасадів будівлі, будинку, споруди виконуються після отримання органом місцевого самоврядування погодження паспорта опорядження фасаду будівлі (споруди).

Сергій Січний, виконавчий директор Асоціації розробників і розповсюджувачів кошторисних програм, кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії будівництва України, пояснив учасникам ProfVentFasad, як назви торгових марок та будівельних технологій потрапляють у бази кошторисних програм (ABK-5, AC-4 та ін.).

Так, нормативними документами в цьому контексті є Кошторисні норми України «Настанова з визначення вартості будівництва» та Кошторисні норми України «Настанова з розробки елементних кошторисних норм».

Окрім державних норм, є кошторисні норми підприємств та індивідуальні. Серед елементів кошторисних норм підприємств, які визначає власник: склад робіт, витрати праці, механізований інструмент, машини і механізми, матеріали, а також порядок застосування та внесення змін. Тобто, розробляючи норми, виробник фактично регулює такою нормою взаємовідносини між учасниками ринку: проектувальником, підрядником і замовником. Коротко кажучи — він встановлює правила щодо своєї продукції.

Варто зауважити, що Кошторисні норми України «Настанова з розробки елементних кошторисних норм» цілком конкурентні і не гірші за ті, що діють у країнах Європейського Союзу.

Окремим питанням стоїть розмір заробітної плати. У документах Міністерства вказано нижню межу заробітної плати, яка на сьогодні перебуває на рівні 13 000 грн. При цьому замовник може ставити будь-яку, головне — не нижче за вказану. Але не всі знають, що розмір заробітної плати досить часто обмежують саме місцеві органи виконавчої влади, коли своїми рішеннями встановлюють його в межах 13-15-16, а потім розповідають, що це Міністерство ухвалило таке рішення. Тож варто більш уважно вивчати документи та законодавчі норми.

Оксана Сак, заступниця директора ТОВ «Бюро ІРІС», експертка РТВ (Національного інституту метрології Німеччини), головна аудиторка Національного агентства з акредитації України; голова ТК 89 «Оцінка відповідності»; керівниця органу із сертифікації, продовжила тему законодавчих норм та розглянула умови введення в обіг будівельної продукції на ринку України відповідно до Закону України «Про надання

будівельної продукції на ринку», який імплементує положення Регламенту ЄС №305/2011. Зокрема, пані Оксана виділила сім етапів введення будівельної продукції на ринок України:

- Визначити, чи поширюється на вашу продукцію дія Закону України «Про надання будівельної продукції на ринку».
- Визначити, які регламентні технічні специфікації з «Переліків» стосуються вашої продукції.
- Обрати систему оцінки та перевірки стабільності показників будівельної продукції.
- Перевірити наявність усієї необхідної технічної документації або розробити її, щоб здійснити оцінку відповідності продукції.
- Обрати призначений орган з оцінки відповідності (ООВ) або орган з визначення технічної прийнятності (ОВТП) та провести встановлені системою оцінки й перевірки стабільності показників будівельної продукції. За позитивних результатів — отримати від призначеного ООВ або ОВТП відповідні документи.
- Скласти декларацію показників будівельної продукції.
- Наносити на продукцію знак відповідності технічним регламентам.

Також спікерка окремо зупинилася на відповідальності виробників та штрафів, встановлених ст. 44 Закону України «Про державний ринковий нагляд та контроль нехарчової продукції», які накладаються за кожен вид, артикул або партію продукції, яка є небезпечною, становить ризик та/або не відповідає встановленим вимогам, незалежно від кількості одиниць такої продукції та/або місць реалізації. Для прикладу було взято кілька випадків.

- Введення в обіг продукції, яка не відповідає встановленим вимогам, — у розмірі трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян — 51 000 грн, а за повторне протягом періоду від одного року до трьох років вчинення такого самого порушення, за яке на особу вже було накладено штраф, — у розмірі шести тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян — 102 000 грн.
- Введення в обіг продукції, що становить серйозний ризик, — у розмірі шести тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян — 102 000 грн, а за повторне протягом періоду від одного року до трьох років вчинення такого самого порушення, за яке на особу вже було накладено штраф, — у розмірі двадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян — 340 000 грн.
- Невиконання або неповне виконання рішення щодо вжиття обмежувальних (коригувальних) заходів щодо продукції, що становить серйозний ризик, — 170 000 грн.
- Невиконання або неповне виконання рішення щодо вжиття обмежувальних (коригувальних) заходів щодо іншої продукції — 102 000 грн.
- Створення перешкод шляхом недопущення проведення перевірок характеристик продукції — 170 000 грн.

Оцінка, проблеми та стратегії

Другий блок виступів був спрямований на визначення загальної картини на будівельному ринку через призму ринку нерухомості; проблем, які мають суттєвий вплив на ринок, а також визначення стратегій для успішної реалізації проектів.

Олександр Павлов, Business Development Manager ЛУН, здійснив детальний порівняльний аналіз показників ринку нерухомості 2021-2023 років та визначив основні змінні. Так, якщо подивитись на ТОП-6 регіонів за кількістю ЖК у продажу станом на березень 2024 року, то побачимо, що серед лідерів: Київський (Київська область — 235 та м. Київ — 182), Львівський — 242, Одеський — 134, Івано-Франківський — 99, Хмельницький — 87 та Тернопільський

— 82 ЖК. При цьому сумарно зазначені шість регіонів закривають 70% від загальної кількості житлових комплексів, які наразі пропонуються до продажу в Україні.

Тож, як бачимо, розмови про те, що ринок житлової нерухомості, особливо «первинка», мертвий чи на ньому нічого не відбувається, або ж ринку немає — не відповідають дійсності. Адже, якщо подивитися на факти, які свідчать, що за два роки від повномасштабного вторгнення РФ було відкрито продажі нових ЖК і 344 повністю продані, очевидним є те, що на ринку все-таки є життя і є рух. Так, це не ті масштаби, які ми мали до 24 лютого 2022 року, але цифри говорять про те, що ринок точно є.

Тепер щодо цін. Пан Олександр акцентував увагу на змінах у питанні лідерства. Приміром, якщо в січні 2022 року ТОП-5 міст із найбільшою ціною за квадратний метр житла очолював Київ (35 тис. грн/м²), то сьогодні безсумнівним лідером є Львів, де вартість квадратного метра житла становить 51,1 тис. грн/м². Звичайно, тут потрібно врахувати і загальне здорожчання житла, але зміщення акцентів на західні регіони України чітко простежується. Більше того, в ТОП-5 міст із найбільшою вартістю квадратного метра житла в поточному році увійшов Ужгород, який посів третє місце в рейтингу з ціною 42,6 тис. грн/м². Тобто тут настільки активний попит, що вартість зрівняна з містами-мільйонниками.

Узагальнюючи, представник ЛУН вказав на зміну ролі регіонів у продажах «первинки». Наприклад, якщо порівняти 2021 та 2023 роки, то у лівобережних регіонах України стало продаватися утричі менше квартир, ніж продавалося раніше. У правобережних — у півтора рази більше, у Львові — у два рази більше, в Києві — у півтора рази менше.

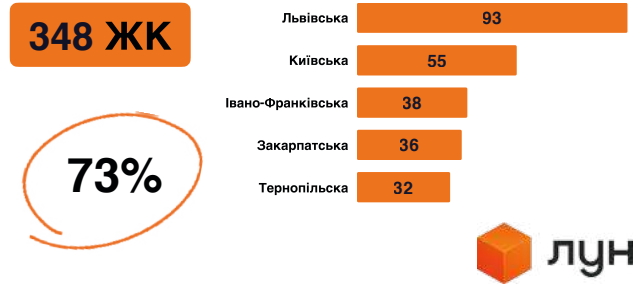
Ніхто не буде сперечатись, що сектор будівництва України вже зазнав значних втрат через повномасштабну війну, особливо у східних регіонах. Відновлення країни потребує значних інвестицій та людського ресурсу. На жаль, багато людей уже залучені до Збройних Сил України, що призводить до втрати робочої сили на ринку праці. Тож розраховувати на швидке заміщення вакантних місць не варто.

Василь Андрєсв, заступник голови Федерації профспілок України, голова Профспілки будівельників України, порушив для обговорення одну з болючих тем на ринку — щодо проблематики кадрів. На його думку, це один із пріоритетних напрямів, на який потрібно звернути особливу увагу. Адже Україна — не настільки розвинена країна, щоб людську працю могли частково замінити технології. Також не варто орієнтуватися на позитивні очікування Національного банку України, де, згідно з проведеними дослідженнями, у перший рік піс-

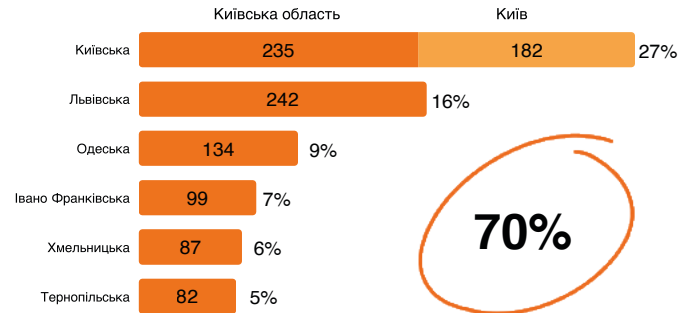

— 82 ЖК. При цьому сумарно зазначені шість регіонів закривають 70% від загальної кількості житлових комплексів, які наразі пропонуються до продажу в Україні.

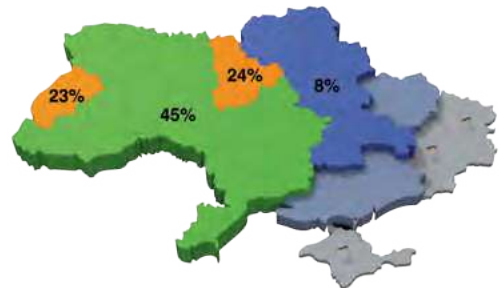
• нові ЖК, які стартували продажі після 24.02.2022

• топ-6 регіонів за к-стю ЖК у продажу: березень 2024

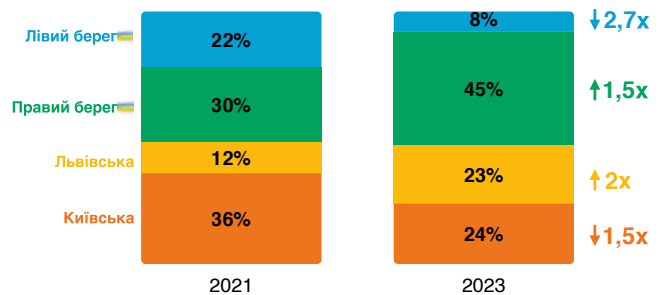

• доля угод на первинці за 2023 рік по регіонам

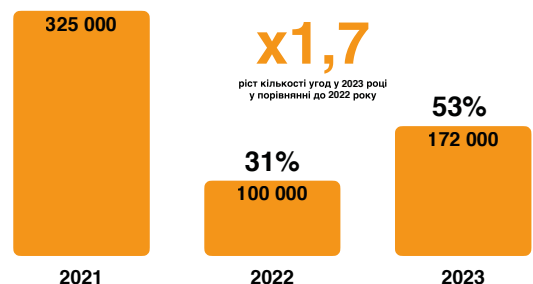
*оцінка продажів порохована за даними опитувань девелоперів у Синдикативному дослідженні від ЛУН

• доля угод на первинці за 2023 vs 2021 рік по регіонам

• кількість угод за даними Міністерства юстиції

* у звіті Міністерства юстиції України вказані лише нотаріально посвідчені угоди. Відтак, ця статистика більшою мірою розкриває динаміку угод саме вторинного ринку нерухомості.

ля перемоги прогнозують повернення 70% українців, які виїхали на початку повномасштабного вторгнення.

Пан Василь висловив думку, що єдиний вихід для всіх, хто залучений у будівництві, — це готувати кадри для себе. Це можуть бути курси, різні семінари, на яких людина зможе за короткий проміжок часу отримати базове розуміння про ту чи іншу справу. Звичайно, там не зможуть навчити всього, але такі короткотермінові курси необхідно впроваджувати для кожної професії. На жаль, сьогодні держава вже відсторонилась від цього, і ринок має діяти сам. Для прикладу, голова Профспілки будівельників України ознайомив учасників із проектом ХАБів неформальної професійної будівельної освіти ПРОФБУД — як варіантом вирішення питання кадрового «голоду».

Олексій Хохлов, співзасновник агентства стратегічного маркетингу GoMarketing, свій виступ зосередив на правильному розумінні ролі маркетингу в розвитку бізнесу. Адже саме маркетинг має працювати на те, щоб були черги до відділу продажів. Тоді як реклама — це спосіб донесення до вашого клієнта всього, що є маркетингом.

Також спікер зазначив, що передусім маркетинг складається з трьох ключових елементів: продукт (те, що

бачить клієнт, коли контактує із пропозицією), вітрина (місце, де цей продукт розташовано) та покупці. Водночас щоб створити продукти, які хотіли б придбати, GoMarketing пропонує використовувати модель із кількох кроків: визначити цільову аудиторію, бо це дасть розуміння, якою мовою розмовляти з клієнтами; визначити заперечення, тобто окреслити фактори, які вплинули на відмову купувати продукт; ключові фактори вибору; порівняння з конкурентами та створення матриці порівняння тощо.

Валерій Котляр, CEO та керівник компанії BarkS, продовжив тему маркетингу і запропонував розглянути стратегії успішної реалізації навісних вентилязованих фасадів, які компанія BarkS апробує в повсякденній роботі.

Серед головних тез спікера: сутність експертності полягає в компетентності менеджера, точності розрахунків, наявності власного виробництва і робочого проекту.

«Якщо коротко розбиратись, хто такий менеджер, то це людина, яка управляє процесом продажів. Він спочатку має зрозуміти, що потрібно клієнту, а потім рекомендувати саме те, що буде максимально відповідати вимогам проекту. При цьому не можна відкидати той факт, що на ринку ще лишилось багато стереотипів щодо посади менеджера. Досі є побоювання, що основне завдання менеджера — це «впарити» товар. Ні, менеджер перш за все технічно правильно розуміє, які матеріали необхідні замовнику, орієнтується в технічних питаннях та проходить регулярний контроль кваліфікації (не рідше, ніж раз на 6 місяців). Саме ці та інші вміння дозволять уникнути найбільш поширених ризиків, як, приміром, неправильний розрахунок необхідної кількості матеріалу, порушення термінів поставки (коли обіцяють неправдиві терміни виготовлення матеріалу), поставка замовникам не того, що потрібно, та ін.

Сам етап реалізації проекту завжди починається з точності розрахунку, з бюджетування для того, щоб зрозуміти інвестиційний план. Тобто, якщо не проводити відповідність розрахунків, може бути зрив термінів реалізації проекту через неправильну комплектність замовлення; істотне зниження терміну експлуатації будівлі з високою ймовірністю ремонту вже протягом найближчих 5 років; можливість переоплати за проект або купівля недостатньої кількості матеріалів; нижча вартість на вході, яка призводить до прихованих переоплат.

Тож, щоб уникнути вище перерахованих факторів, варто дивитись на наявність досвідчених конструкторів, робити розрахунок навантажень, що гарантує довговічність конструкцій, враховувати, що швидкість монтажу залежить від обраної системи, а чесна комерційна пропозиція убезпечить від «підводних каменів» та прихованих переоплат.

Окремим пунктом в експертності стоїть робочий проект. Без нього не можна гарантувати якість, є ризик збільшення термінів процесу монтажу, ймовірність додаткових витрат тощо. Натомість наявність робочого проекту дає чітку схему розташування облицювального матеріалу, точну кількість матеріалів для монтажу, контроль правильності виконання робіт, планування термінів виконання робіт, точний розрахунок та ін.

Не менш важливо мати своє виробництво. На жаль, без власного виробництва та з недосконалою законодавчою базою, яка сьогодні регулює вітчизняний будівельний ринок, виникає багато ризиків. Серед найбільш поширених: імовірність зривів термінів постачання, відсутність достатньої кількості продукції за наявності або зі швидким терміном виготовлення, залежність від логістичних факторів у поточних умовах невизначеності, відсутність можливості впливати на якість продукції. На протипагу цьому власне виробництво забезпечує контроль якості вироблених матеріалів, оперативну заміну деталей у разі дефектів, відсутність форс-мажорних обставин із митницею, наявність товару на складах та короткий термін виробництва з прогнозованими термінами», — зауважив Валерій Котляр.

Артем Гончаренко, CEO Агенції відбудови України, керівник фонду Реконструкції та розвитку України, презентував практичний досвід використання вентилязованих фасадів у відбудові та цивільному захисті. Зокрема, було розглянуто кілька реальних кейсів уже встановлених захисних споруд та акцентовано увагу на використанні у вікнах скла, яке здатне витримувати вибухову хвилю певної сили. Для прикладу було взято виробництво Ахог, де кожна партія фурнітури тестується відповідно до європейських стандартів EN 13126:8 та враховує кількість циклів відкривання, стійкість до навантаження і стійкість до корозії.

Дискусійні панелі

Для того, аби всі учасники зустрічі могли поставити свої запитання спікерам, організатори провели дискусійні панелі, тим самим залучивши до обговорень максимальну кількість спеціалістів. Багато запитань стосувалися сертифікації будівельної продукції і органів контролю. Зокрема, Оксана Сак, заступниця директора ТОВ «Бюро ІРІС», дала вичерпну відповідь, зазначивши, що в Україні процес акредитації досить вартісний, навіть порівняно з країнами

Європи. Приміром, зараз у нас є понад 40 органів сертифікації будівельної продукції. Але це не значить, що всі вони працюють правильно, дотримуючись необхідних законних дій та технічних регламентів. Щодо того, хто має це все перевіряти, то наразі функції контролю належать ДІАМ.

Також виникали питання, чому важко відслідковувати порушення висотності, прибудови балконів та ін. Ольга Сидорчук, керівниця юридичної компанії SEMBRA LAW, зауважила, що основна причина — це бездіяльність органів, які повинні за цим стежити. З іншого боку, якщо ми говоримо про висотність, то тут є і зона відповідальності забудовників, які свідомо йдуть на порушення встановлених норм. Але є і позитивні зрушення у регулюванні таких питань, а саме введення електронної системи в будівельну галузь. Тобто цифровізація і відсутність «походів по кабінетах» покращили ситуацію щодо запобігання порушенням, але зрозуміло, що це все недосконало, і органи місцевого самоврядування та органи державної влади мають контролювати всі ці моменти.

Під час дискусійної панелі з питань подолання дефіциту спеціалістів будівельної галузі, спричиненого мобілізацією та міграцією, Олег Борисов, заступник голови ПРОФБУД, розповів про початок спільної роботи Профспілки з компанією BarkS та журналом Prof Build щодо проведення навчальних семінарів з навісних вентилязованих фасадів. На сьогодні заходи, проведені на базі Чернівецького професійного будівельного ліцею і Броварського професійного ліцею, створили платформу для отримання професійних навичок з технологій навісних вентилязованих фасадів для майстрів виробничого навчання, майстрів будівель-

но-монтажних робіт будівельних компаній та учнів закладів професійно-технічної освіти.

Одним з емоційних питань було бронювання працівників. Серед основних причин мізерної квоти на бронювання в будівельній галузі — наявність тіньового залучення кадрів. При цьому Юрій Сіденьков, генеральний директор проєктної компанії «Юнівер», зазначив, що на ситуацію мають впливати і замовники, надавши приклад випадку в роботі своєї компанії.

Також для обговорення було порушено питання контролю за виконанням, наявності правильних кваліфікаційних норм, використання якісних матеріалів та ін.

На завершення організатори заходу в особі Світлани Шах та генеральний партнер Würth – Ukraine в особі Віктора Жинжера провели серед учасників ProfVentFasad розіграш, де подарунком стала продукція з лінійки компанії Würth – Ukraine.

Підсумовуючи, хотілось би зазначити, що ProfVentFasad — це дійсно новий формат спілкування учасників сфери вентилязованих фасадів задля сприяння більш динамічному галузевому розвитку. Тож чекаємо на нові зустрічі!

Організатори: Prof Build та компанія BarkS.

Генеральний партнер: Würth – Ukraine.

Галузевий партнер: KMD Facade Solutions.

Партнери: Конфедерація Будівельників України, ІІННО КНУБА, Агенція Відбудови України, НЕБАУ, КиївBuild Ukraine, КНУБА, Профспілка будівельників України, The WALL, ТехЕкспо, НСАУ, True.ua, Property Times.

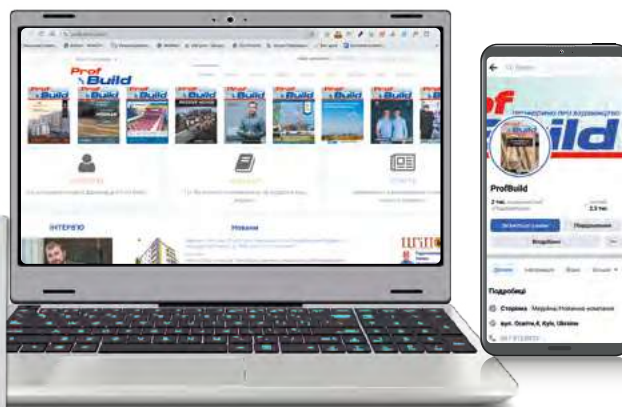

Prof Build завжди в центрі будівельних подій!

- СТАТТІ ПРО МАТЕРІАЛИ І ТЕХНОЛОГІЇ
- ЦІКАВІ ІНТЕРВ'Ю
- АНАЛІТИКА
- НОВИНИ

Друк + ОНЛАЙН

Актуальні новини та життя будівельної галузі на наших інтернет-ресурсах.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДІЛОВИЙ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЖУРНАЛ ПРО СУЧАСНЕ БУДІВНИЦТВО

Мета журналу

Висвітлити актуальну інформацію про будівництво та нерухомість України та інших країн світу, ознайомити читачку аудиторію з новими технологіями, матеріалами та послугами в будівництві; привернути увагу до проблем будівельної галузі, разом з провідними фахівцями знайти шляхи їх вирішення; розповісти про діяльність компаній, що працюють на будівельному ринку, і про найцікавіші події будівельного світу.

Публікації в Prof Build — це змога в доступному форматі використовувати можливість спілкування зі своєю цільовою аудиторією

Журнал Prof Build входить до:

Конфедерації будівельників України (КБУ), Всеукраїнської спілки виробників будматеріалів, Будівельної палати України, Національного Експертно-будівельного альянсу, Національної спілки архітекторів України, є інформаційним партнером Ліги Майстрів.

НАВЧАЛЬНИЙ СЕМІНАР ІЗ НАВІСНИХ ВЕНТИЛЬОВАНИХ ФАСАДІВ ВІД BARKS

Сьогодні все більш актуальною стає підготовка кваліфікованого працівника відповідно до вимог ринку праці в тісній співпраці з бізнесом. Вкотре компанія Barks разом із Профспілкою будівельників України та журналом Prof Build провели навчальні семінари з навісних вентиляованих фасадів «PROFVENTFASAD від BARKS».

Броварський професійний ліцей

У рамках співпраці Профспілки будівельників України, компанії BARKS та журналу Prof Build 26 березня на базі ДПТНЗ «Броварський професійний ліцей» відбувся навчальний семінар із навісних вентиляованих фасадів «PROFVENTFASAD від BARKS».

Учасники семінару, які зібралися в стінах будівельного ліцею, а саме: керівники, викладачі і майстри виробничого навчання ДПТНЗ «Броварський професійний ліцей», «Білоцерківське вище професійне училище будівництва та сервісу», «Бориспільський професійний ліцей», «Рокитнянський професійний ліцей», «Фастівський центр професійно-технічної освіти», «Васильківський професійний ліцей»; Наталія Перегуда з Департаменту освіти і науки Київської обласної військової адміністрації; Олеся Самелюк, методист Навчально-методичного кабінету професійно-технічної освіти у Київській області; Євген Поліщук, керівник ТОВ «МІРА БУДМАТЕРІАЛИ» (офіційний імпортер та виробник сертифікованої продукції торгової марки Міга (Данія); учні Броварського професійного ліцею — отримали від головного доповідача заходу Валерія Котляра, директора компанії ТОВ «Барк

Системс», корисну інформацію щодо технології навісних вентиляованих фасадів; видів каркасів для НВФ; елементів утеплення; облицювальних матеріалів та монтажних робіт.

Також учасники ознайомилися з перевагами вентиляованих фасадів, а саме: стійкість фасадної системи до атмосферних впливів; можливість використання різних облицювальних матеріалів (цегла, натуральний камінь, дерев'яна фасадна дошка (планки), алюмінієві композитні панелі, керамограніт, рейковий профіль, алюмінієвий лист, азбестоцементні і фіброцементні листи, HPL-панелі); можливість кольорних комбінацій; тепло- і звукоізоляційні характеристики системи та ін.

Дякуємо Миколі Ладану, директору ДПТНЗ «Броварський професійний ліцей», Оксані Пержинській, голові профкому ДПТНЗ «Броварський професійний ліцей», Галині Бондарчук, голові Київської обласної організації профспілки працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів, за допомогу в організації та проведенні заходу.

Бердичівський професійний будівельний ліцей

23 квітня Бердичівський професійний будівельний ліцей зустрів поважних гостей у стінах свого закладу. Черговий навчальний семінар із навісних вентилязованих фасадів «PROFVENTFASAD від BARKS» довів, що сьогодні вкрай важливо тісно співпрацювати всім ланкам одного процесу: від освіти до бізнесу.

Серед учасників семінару були: керівники, викладачі і майстри виробничого навчання Бердичівського професійного будівельного ліцею, ДНЗ «Новоград-Волинське вище професійне училище», ДНЗ «Олевський професійний ліцей», Житомирського професійного політехнічного ліцею, Баранівського професійного ліцею, Центру професійно-технічної освіти м. Житомира, ВСП «Фаховий коледж будівництва, архітектури та дизайну Поліського національного університету» м. Житомира і Головинського вищого професійного училища нерудних технологій; Юрій Салімонович, заступник начальника управління — начальник відділу професійної (професійно-технічної) освіти Департаменту освіти і науки Житомирської обласної військової адміністрації; Ілана Голуб, методист Центру професійно-технічної освіти м. Житомира; ФОП Кулявік Павло Анатолійович (будівельно-монтажні роботи); «Теплий дім» (будівельні матеріали); учні Бердичівського професійного будівельного ліцею.

Після детального викладу ознайомчого матеріалу про особливості та переваги навісних вентилязованих фасадів присутні змогли подискутувати й визначити найбільш часті помилки, які трапляються під час роботи з НВФ.

Також у рамках заходу Профспілка будівельників України відзначила учнів Бердичівського професійного будівельного ліцею, які взяли участь у регіональному конкурсі дитячого малюнка «Охорона праці очима дітей-2024».

Дякуємо Світлані Мохорт, директору Бердичівського професійного будівельного ліцею, Олені Орел, голові Первинної профспілкової організації вчителів Бердичівського професійного будівельного ліцею, та Сергію Артюху, голові Житомирської обласної організації профспілки працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів, за допомогу в організації та проведенні заходу.

«МІНІСТЕРСТВО ДВЕРЕЙ»: за лаштунками лідерів ринку

«Міністерство дверей» — це торгова марка торговельно-виробничої компанії з Дніпропетровської області, яка з 2014 року підкорює внутрішній та зовнішній ринки вхідними дверима власного виробництва.

Засновник ТМ «Міністерство дверей» Сергій Панченко працює у дверній сфері вже понад 20 років. Протягом довгого часу він проживав у Китаї, займався експортом китайських дверей. Згодом — імпортом цієї продукції в Україну.

Виробництво будували за принципом китайських технологій. Це означає, що великі процеси діляться на маленькі операції. Досить часто все зводиться до однієї кон-

кретної дії. Такий підхід дозволяє навіть некваліфікованим співробітникам легко та швидко виконувати роботу. Досі це єдине підприємство у нашій країні з таким підходом. Зараз команда виготовляє 500 дверей за зміну, а значна кількість продукції підкорює ринки 9 країн.

На виробництві активно впроваджуються lean-технології, щоб зробити виробничу сферу комфортною для жінок та людей з інвалідністю. Брендів вдалося досягти майже гендерної рівності серед працівників на різних ділянках виробничих процесів. У відсотковому співвідношенні тут працює 53% чоловіків та 47% жінок.

Окремий напрям роботи — це роботизація виробництва. Компанія замовила два зварювальні роботи. У майбутньому планує закупити більше машин, які можуть

Ділянка металевої заготовки (лазерний верстат)

Ділянка МДФ заготовки (фрезерний верстат)

зварювати потрібні елементи, переносити матеріали та співпрацювати з верстатами. У 2023 році цей підхід допоміг зрости вдвічі порівняно з показниками попереднього року. Компанія має амбітні плани повторити таке ж зростання у 2024-му.

Команда «Міністерства дверей» продовжила свою роботу навіть у перші дні повномасштабного вторгнення: відвантажувала готові замовлення, пропрацювала нову логістику, уклала оновлені договори з кожною країною-експортером. 24 лютого 2022 року передчасно сплатили повну суму податків: близько пів мільйона гривень.

У перші тижні повномасштабного вторгнення розпочали активну допомогу та підтримку ЗСУ: виготовили понад 1500 бронезилетів; варили протитанкові їжаки будь-якої форми відповідно до запитів військових; активно донатили та забезпечували всім необхідним співробітників, які перебувають на передовій. До лав ЗСУ долучилося 10% від колективу «Міністерства дверей».

Окремий напрям благодійності — це допомога діткам, яких евакуюють з Донецької області на захід України. Також «Міністерство дверей» активно підтримує юнацьку збірну з триатлону та студентську креативну молодь.

Двері від «Міністерства дверей» мають детально продуманий конструктив, який відповідає співвідношенню «ціна-якість». Протягом тривалого часу виробництво співпрацює з провідними забудовниками України: ЖК Port City, ЖК «Нова Англія», ЖК «У-Квартал», ЖК «Молодість», ЖК «Троїцький», ЖК ArtHof, ЖК Green Park, ЖК «Пелюстковий», ЖК «Smart Concept», ЖК «Софіївські липки» та інші.

Основна мета «Міністерства дверей» — створювати гідні українські двері, які люди з різних куточків світу можуть придбати за мінімально можливою ціною.

Майбутні лідери дизайну: ІНО КНУБА готує фахівців

Серед випускників Інституту інноваційної освіти КНУБА є багато талановитих дизайнерів інтер'єру, які вже сьогодні готові змінювати простори та створювати неймовірні проекти! Тож редакція журналу Prof Build вирішила підтримати їх на цьому важливому етапі.

Презентуємо випускню роботу Мирослави Бурлай «Дизайн-проект автосервісу «USP SERVICE» на вул. Лагунової 25/1 в селищі Княжичі Київської області.

Мирослава Бурлай

Інноваційне освітлення ресторану Ріхі у Стамбулі

Студія світлового дизайну Expolight і Kabluka Light & Digital Sculptures створили інноваційне освітлення для ресторану Ріхі в Стамбулі.

Дизайн закладу розробили архітектори студії Дениса Беленко.

Головна особливість Ріхі — повна трансформація закладу в різні періоди доби завдяки біодинамічній атмосфері. Такий принцип роботи з освітленням інтер'єрів передбачає адаптацію до біоритмів людини та природи. Вдень у Ріхі світло і спокійно — це адаптує ресторан до бізнес-ланчів та ділових зустрічей. Біодинамічна система освітлення додає денного світла там, де його не вистачає. Ввечері, навпаки, — ресторан тьмяніє, перетворюється на клуб.

У концепції закладу — акцент на природність. На стіну з барельєфом проєктується інсталяція, і стеля стає небом. Воно постійно змінюється залежно від стану погоди — чи то дощ у тропіках, помаранчевий захід сонця в Африці, чи рожевий на півдні Франції. Світловий митець Микола Каблука (Kabluka Light & Digital Sculptures) розповів про технології, які дають змогу досягти ефекту занурення в природну атмосферу: *“Для Ріхі ми розробили світильники Expolight Instruments і вебдодаток для керування освітленням та інсталяціями на базі хмарного сервера Expolight Cloud Control System. Над баром нависає Хмаринка — акцентний елемент дизайну ресторану, скульптура нашого*

виробництва, яка живе разом із простором, пульсує світлом. Проєкцію для барельєфа ми теж розробляли спеціально для закладу. Ліпнина з'явилась раніше, і завданням було оживити ці рослини. Ми зробили пропорційну 3D модель стіни з усіма елементами, а потім наші дизайнери вручну відмалювали кожен листочок барельєфа і по цій масці створили костюмну проєкцію”.

Клуб — третя версія життя закладу зі своїми особливостями. Виступ діджея доповнює генеративна та звукореактивна графіка — арт на стіні та стелі реагує на музичні біти й змінюється відповідно до настрою треку. Перед початком вечірки світло згасає, і починається щось схоже на грозу: заклад вкривається темними хмарами, димові генератори створюють ефект туману, простір наповнюють лазерні блискавки та потужні звуки грому.

Результат спільної роботи двох студій — адаптивна та злагоджена система освітлення, яка охоплює всі частини інтер'єру та екстер'єру закладу. Фасад ресторану відтворює атмосферу, яка панує всередині, привертає увагу та запрошує увійти.

УЯВІТЬ ЛІНІЮ СВІТЛА, ЯКА НЕ МАЄ НІ ПОЧАТКУ, НІ КІНЦЯ!

Бездоганий простір, в якому немає нічого зайвого, все лаконічно, підкреслено – і це результат вашої творчості та розуміння комфорту!

Інноваційне освітлення, ідеальні лінії в просторі та динамічні трансформації інтер'єра. Всі ці переваги роблять інтер'єр неповторним завдяки унікальному комплексу світлових рішень від торгових марок Lumines та Led Labs Lighting.

З 2012 року компанія Led Labs Lighting - польський виробник алюмінієвих профілів торгової марки Lumines, LED стрічки, неонові стрічки та вимикачів торгової марки LED Labs, постійно розвиваючись і впроваджуючи нові рішення, досягла рівня, коли її сміливо можна називати одним із лідерів в цьому сегменті європейського ринку LED-освітлення.

LUMINES
LIGHTING

Офіційний дистриб'ютор в Україні польської компанії
LED Labs Lighting – ТОВ «САРДІУС ПЛЮС»
03134, м. Київ, вул. Булакова, 18, офіс 3
тел. : (097)-344-13-00, (050)-944-13-00, (073)-344-13-00
e-mail : sardiusplus@gmail.com

web : sardius-plus.com.ua

REBUILD UKRAINE

4^а МІЖНАРОДНА ВИСТАВКА І КОНФЕРЕНЦІЯ

CONSTRUCTION & ENERGY

13-14 Листопада 2024

ЕХРО ХХІ, ВАРШАВА, ПОЛЬЩА

ПІД ПАТРОНАТОМ:

Міністерство
енергетики
України

ЗА ПІДТРИМКИ:

МІНІСТЕРСТВО
ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО
ВІДНОВЛЕННЯ
розвитку громад, територій
та інфраструктури

УКРАЇНА
НАЙБІЛЬШИЙ
БУДІВЕЛЬНИЙ
МАЙДАНЧИК
У СВІТІ

REBUILDUKRAINE.IN.UA

ОРГАНІЗАТОР:

PREMIER
EXPO

aqua[®]
THERM
KYIV

KyivBuild
Ukraine

INTERBUILDEXPO – 2024

INTER
BUILD
EXPO

20-22 березня 2024 року в Києві відбулася щорічна міжнародна торговельна виставка будівельних матеріалів і технологій InterBuildExpo. Журнал Prof Build був активним учасником виставки та медіапартнером.

Міжнародна торговельна виставка InterBuildExpo є найпотужнішою будівельною подією України, яка щороку збирає велику кількість брендів та відвідувачів. Сьогодні InterBuildExpo — це три павільйони експозиції, які охоплюють усі напрями будівництва, а також інтерактивні майданчики для проведення презентацій, майстер-класів, демонстрацій продукції та технологій. Кожного року наприкінці березня виставка стає центром будівельного життя України.

Як завжди, унікальна ділова програма містила професійні заходи закритого та відкритого формату і була сегментована за основними напрямками галузі. Сучасні комунікаційні бізнес-платформи InterBuildExpo традиційно зібрали професіоналів галузі, відомих архітекторів та дизайнерів, представників бізнесу й органів влади для обміну досвідом та знаннями. Учасники і відвідувачі InterBuildExpo отримали найактуальнішу інформацію щодо інновацій у виробництві будівельних матеріалів, а також ознайомилися з передовими технологіями та послугами галузі.

Цього сезону в експозиції були представлені виробники й постачальники:

- покриттів для підлоги, плит та стільниць;
- НВФ і сендвіч-панелей;
- виробів із металу та технологій металообробки;
- модульних споруд, альтанок і укриттів;
- будівельних сумішей;
- фарб;
- каменю;
- спеціалізованого програмного забезпечення.

Уже кілька сезонів поспіль виставка будівельних технологій та матеріалів проходить одночасно з міжнародним меблевим форумом, що дає змогу показати відвідувачам найширший спектр сучасних можливостей будівництва, архітектури і дизайну. Обладнання, технології, будівельні та меблеві матеріали, компоненти, сировини, лакофарбові матеріали, двері, фурнітура, меблі для дому та офісу, світло, декор, текстиль — і все це в межах одного виставкового маршруту.

Щороку KIFF збирає лідерів галузі з різних куточків планети та об'єднує виробників і дистриб'юторів, дизайнерів та архітекторів, декораторів, оптових і роздрібних покупців, власників меблевих салонів, операторів сектора HoReCa і всіх шанувальників вишуканого та сучасного інтер'єру.

Успішне проведення InterBuildExpo вкотре довело, що виставки навіть у такі несприятливі для бізнесу та економіки часи залишаються єдиним і найбільш ефективним майданчиком для апдейту та подальшого розвитку бізнесу. У свою чергу організатор InterBuildExpo, компанія «Київський міжнародний контрактний ярмарок», висловлює щире подяку кожному з учасників та відвідувачів за співпрацю й інтерес до будівельного життя країни. Відомо, що майбутнє — в наших руках. Тож давайте, підтримуючи одне одного, працювати, створювати історію та втілювати найсміливіші ідеї в життя!

XXII МІЖНАРОДНИЙ ПРОМИСЛОВИЙ ФОРУМ-2024

МІЖНАРОДНІ СПЕЦІАЛІЗОВАНІ ВИСТАВКИ

МЕТАЛООБРОБКА

УКРЗВАРЮВАННЯ

УКРВТОРТЕХ

АВТОМАТИЗАЦІЯ
І РОБОТОТЕХНІКА

БЕЗПЕКА
ВИРОБНИЦТВА

ГІДРАВЛІКА
ПНЕВМАТИКА

ПІДШИПНИКИ

УКРЛИТВО

ЗРАЗКИ, СТАНДАРТИ
ЕТАЛОНИ, ПРИЛАДИ

ПІДЙОМНО-ТРАНСПОРТНЕ
СКЛАДСЬКЕ ОБЛАДНАННЯ

Генеральний
інформаційний партнер:

28-30 травня

МІЖНАРОДНИЙ
ВИСТАВКОВИЙ ЦЕНТР
м. Київ, Броварський пр-т, 15
станція метро «Лівобережна»

+38 (095) 268-05-85, (096) 505-52-66

lilia@iec-expo.com.ua,
plast@iec-expo.com.ua

www.iec-expo.com.ua

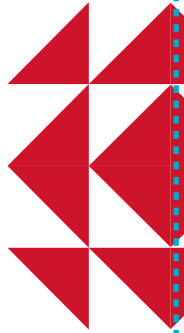

EXPERTLINE

Олександр Воловенко

COO EXPERTLINE

+38 097 732 69 33
lineexpertiza@gmail.com

BARKSTM

MOLODIST
ІНВЕСТИЦІЙНА ГРУПА

Дніпрометиз
TAS GROUP

**СТАЛЕВІ ФОРМИ ДЛЯ ВИГОТОВЛЕННЯ
БЕТОННИХ LEGO БЛОКІВ**

Виготовляйте. Будуйте. Змінюйте. Переміщуйте.

Betonblock Ukraine
Вул. Заньковецької, 5/2-12
01001 Київ, Україна

+38 050 310 38 25
arno@a-t-m.com.ua
www.betonblock.com

Екотехнік
Україна

**КОНДРАТЮК
Віктор Васильович**

Директор

+380 67 223 44 14 victor.kondratyuk@ekotechnik.cz
+380 67 328 28 74 м. Київ, Україна, 02002
Екотехнік Україна вул. Микільсько-Слобідська, 26 оф. 281

www.ekotechnik.in.ua

ПРЯМИЙ ІМПОРТЕР БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ

SANSTORE

0 800 400 218
050 440 12 05
sanstore@ukr.net

Україна, м. Київ
вул. Пирогівський шлях, 34
san-store.com.ua

**SARDIUS
PLUS**

ОФІЦІЙНИЙ ДИСТРИБ'ЮТОР
ВИРОБНИКА
АЛЮМІНІЄВИХ ПРОФІЛІВ

LUMINES^{LED}
(LED Labs S.A., Польща)

03134, м.Київ, вул.Булгакова, 18, офіс 3
(067) 344 13 00
(050) 944 13 00
(073) 344 13 00
sardiusplus@gmail.com
sardius-plus.com.ua

Prof Build
ПРОФЕСІЙНО ПРО
БУДІВНИЦТВО
ВСЬОУКРАЇНСЬКЕ ВИДАННЯ ПРО БУДІВНИЦТВО

ISO COMPANY

Контакти редакції:

+38 (044) 361 92 79
+38 (067) 912 89 29

info@profbuild.in.ua
profbuild.in.ua

Котляр Валерій Valerii Kotliar

Директор CEO

Україна, 02125, м. Київ,
пр-т Визволителів 17 Ukraine, 02125, Kyiv,
ave. Vyzvolyteliv 17

+38 (067) 579 15 70 vk@barks.com.ua
+38 (099) 929 39 61 barks.ua

Олександр Воловенко
COO EXPERTLINE

+38 097 732 69 33
lineexpertiza@gmail.com

ТОВ ДНІПРОМЕТИЗ ТАС

Провідний виробник дроту і металовиробів,
систем огородження, зварювальних матеріалів, фібри сталевोї

49000, Україна, м. Дніпро,
пр. Слобожанський, 20

+38 (056) 376-26-62
+38 (067) 642-39-99

sale@dniprometiz.com

Відділ операцій з нерухомістю
Інвест групи «Молодість»

050/097/093 601 47 77

molodist.investmentgroup@gmail.com

вул. Заріфи Алієвої 66/1, 3 поверх
(офісний центр Mr Corner)

КОНДРАТЮК
Віктор Васильович
Директор

+380 67 223 44 14 victor.kondratyuk@ekotechnik.cz
+380 67 328 28 74 м. Київ, Україна, 02002
Екотехнік Україна вул. Микільсько-Слобідська, 26 оф. 281

www.ekotechnik.in.ua

betonblock.com

LED освітлення

LED профіль

LED стрічка

СОЛЯЧНІ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ
для підприємств та домогосподарств
будівельної компанії з будівельної асоціації будівельників
комплектації монтаж сервіс

Ірена Брик

Irena Bryk
+38 067 470 38 55

irenabryk@isocompany.com.ua
www.isocompany.com.ua

ПРОФЕСІЙНО ПРО БУДІВНИЦТВО
ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ВИДАННЯ ПРО БУДІВНИЦТВО

Контакти редакції:
+38 (044) 361 92 79
+38 (067) 912 89 29

info@profbuild.in.ua
profbuild.in.ua

*Дріт якому довіряєш
більше 130 років досвіду*

**ПРОВІДНИЙ ВИРОБНИК СТАЛЕВОГО
ДРОТУ І СТАЛЕВИХ ВИРОБІВ**

- **СТАЛЕВИЙ ДРІТ НИЗЬКО-ВУГЛЕЦЕВИЙ
І ВИСОКО-ВУГЛЕЦЕВИЙ**
- **СИСТЕМИ ОГОРОЖ**
- **ЗВАРЮВАЛЬНІ ВИРОБИ**
- **СТАЛЕВА ФІБРА**

Географія експортних поставок охоплює понад 50 країн світу.
Дніпрометиз сертифікований за міжнародною системою DEKRA та відповідає
вимогам міжнародного стандарту ISO 9001:2015

НАШІ ОСНОВНІ КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ:

- широкий асортимент продукції
- висока якість обслуговування
- чіткі та гарантовані умови постачання
- склад
- широкий асортимент упаковки
- гнучкі умови оплати
- технічна підтримка

ТОВ ДНІПРОМЕТИЗ ТАС,
Україна, 49081, м. Дніпро,
просп. Слобожанський, 20
+38 (098) 164-40-04
+38 (067) 642-39-99
sale@dniprometiz.com
dniprometiz.com

Філія у м. Києві
Адреса: м. Київ, вул. Острівна, 16
+38 (068) 296-23-62
mn.lucenko@dniprometiz.com
dniprometiz.com

ЕКОТЕХНІК

Проектування Постачання Будівництво УКРАЇНА

СОНЯЧНІ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ ДЛЯ ПРОМИСЛОВОСТІ ТА БІЗНЕСУ

ekotechnik.sales@gmail.com
www.ekotechnik.in.ua

+38 067 524-83-36

+38 067 223-43-77

